

ПРОТОКОЛ № 97
от дистанционното заседание чрез видеоконферентна връзка на
Гражданския съвет към ВСС, проведено на 23.02.2024 г.

Днес, 23 февруари 2024 г., петък, от 9:30 ч. в Залата за журналисти в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, се проведе заседание в смесена форма – присъствено и дистанционно чрез видеоконферентна връзка, на Гражданския съвет към ВСС (ГС – ВСС), на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Светла Дерменджиева – съпредседател на Гражданския съвет към ВСС от страна на НПО, представител на Асоциация „ФОРУМ”;

Г-жа Мария Карагьозова – председател на УС на Асоциация „ФОРУМ“, упълномощена за днешното заседание да представлява Българската съдийска асоциация и Българската асоциация на съдиите по вписванията, при необходимост;

Г-н Тодор Балабанов – представляващ Асоциация „ФОРУМ“;

Г-жа Мария Колева – председател на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители, онлайн;

Г-жа Ралица Първанова – представител на Асоциацията на прокурорите в България, упълномощена за днешното заседание да представлява Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт;

Г-жа Галина Странджева – зам.-председател на Българската асоциация на съдиите по вписванията, онлайн;

Г-жа Венета Желева – представител на Камарата на независимите оценители в България, онлайн;

Г-н Христо Колев – член на УС на Камарата на следователите в България;

Г-жа Богдана Лазарова – председател на сдружение „Академия за изследвания в сигурността и отбраната“;

Г-жа Величка Томова – председател на УС на Сдружението на одиторите в публичния сектор;

Г-жа Красимира Димитрова – член на Сдружението на одиторите в публичния сектор;

Г-н Божидар Кънев – член на сдружение „Съдебно-счетоводни експерти в Р България“;

Г-жа Мила Георгиева – председател на Центъра за приложно-правни практики и изследвания;

Г-н Димитър Петров – член на Съюза на младите юристи;

Г-н Николай Михайлов – председател на Съюза на младите юристи;

Г-жа Емилия Николова – председател на Съюза на съдебните заседатели в България;

Г-н Бойко Славчев – организационен секретар на Съюза на юристите в България.

Съобщение на имейла на Гражданския съвет към ВСС от:

Инж. Павлина Желязкова – PR на Българската асоциация на вещите лица и експертите (БАВЛЕК), уведомява, че нямат възможност да участват в заседанието, не упълномощават друга организация да ги представлява.

От администрацията на Висшия съдебен съвет:

Г-жа Кремена Капралова – експерт на ГС към ВСС, главен експерт в сектор „Връзки с обществеността“;

Г-жа Валентина Тесовска – технически сътрудник на ГС към ВСС, младши експерт „Административно обслужване“ в дирекция „Човешки ресурси, административно и техническо обслужване и класифицирана информация“.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Продължаване на темата за ЗИД ЗСВ: разглеждане, разискване и приемане решения от членовете на ГС към ВСС по постъпили предложения за ЗИД на ЗСВ, НПК и други нормативни актове /свързани със ЗСВ/, по които има постъпили предложения.

Вносител: Христо Колев, Камара на следователите в България;

1.1. Разглеждане и разискване по същество и приемане решения от ГС към ВСС по предложения, постъпили от Христо Колев.

от името на Камарата на следователите в България;

1.2. Разглеждане и разискване по същество и приемане решения от ГС към ВСС по предложения постъпили, от Мария Колева /подкрепяща темата/.

от името на Асоциация на държавните съдебни изпълнители;

1.3. Разглеждане и разискване по същество и приемане решения от ГС към ВСС по предложения, постъпили от Божидар Кънев /подкрепящ темата/.

от името на Сдружение Съдебно-счетоводни експерти в Р България;

2. Разглеждане и приемане решения от ГС към ВСС по тема: „Допълнен проект на Закон за Сметната палата“, ведно с мотиви и допълнителни пояснения към него.

Вносител: Величка Томова, председател на УС на Сдружение на одиторите в публичния сектор;

3. Разглеждане и приемане решения от ГС към ВС по тема: “Актуалните проблеми във висшето образование по специалност “Право” и необходимостта от продължение на реформите”

Вносител: Николай Михайлов, председател на Съюза на младите юристи;

4. Организационни въпроси.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добро утро, колеги. Откривам заседание на ГС към ВСС. Виждам представители – участници от Асоциация „ФОРУМ“. Който не се чуе, моля да ме извини, ако съм го пропуснала. Асоциация на прокурорите в България. Академия за изследвания в сигурността и отбраната. Българска асоциация на съдиите по вписванията – онлайн. Камара на следователите в България. Сдружение на администрацията в органите на съдебната власт чрез пълномощно към Ралица Първанова. Сдружение на одиторите в публичния сектор. Сдружение „Съдебно-счетоводни експерти в Р България“. Има ли някой, който не се е чул и съм го пропуснала?

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Асоциация „ФОРУМ“ е упълномощена от Българска съдийска асоциация.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Може би не чух Камара на независимите оценители в България.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Може би защото не Ви виждам.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Нямам камера и затова не ме виждате.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нищо, ако има нещо г-жо Желева, ще Ви включваме. Какво казахте, г-жо Карагъзова?

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: От БСА са ме упълномощили. Бях упълномощена и от БАСВ от Десислава Михайлова, но виждам, че Галя Странджева се е включила, което означава, че най-вероятно отпада нашето пълномощно.

ГАЛИНА СТРАНДЖЕВА: Ако е възможно да добавя – Да. Пълномощното на г-жа Карагъзова продължава да си стои, защото в 11 ч. трябва да изляза и да вляза на Годишен доклад на районния съд така, че г-жа Карагъзова след 11 ч. ще ни представлява

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Много благодаря, Галя.

Дневният ред е доста сериозен и като обем, и като теми, и затова ще помоля, с оглед на възможността, както всеки път, дай Боже да приключим днес, да успеем да работим по всички точки от дневния ред. Така, че ще помоля за наистина кратко и ясно, без – ако мога така да си позволя, без излишни отклонения. Защото, имам едно такова усещане, че е голям дневния ред и не знам как ще се случат нещата.

/Мила Георгиева влиза в залата./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Здравей, Мила, заповядай.

По т. 1 така, както е развита, всъщност продължаваме една по-широка тема за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗСВ), съответно разглеждане, разисквания, ако стигнем до общо мнение, приемане на съответни решения с актове на ГС – ВСС. Основно темата беше внесена, като сериозно продължение, от КСЛБ – Христо Колев, към него се присъедини Мария Колева – председател на АДСИ, и Божидар Кънев. Мисълта ми е, че всеки ще се изкаже, те са с определени разлики по отношение на засегнатите въпроси.

Давам думата по т. 1 да започне г-н Христо Колев.

ХРИСТО КОЛЕВ: Здравейте, колеги. Първо, искам да изкажа благодарност на всички вас, които взеха участие и депозираха своите гледни точки по предстоящите за промени процесуални закони и основния закон за магистратите – Закона за съдебната власт и допълнихте това мое предложение.

Представям на дебат дали е редно с въпросния акт, който ние сме гласували миналия път, това е като предложение, всички организации да може да представим тези предложения на нашите членове, които избрахме и те в кратък срок да ги обобщят, и да ги представят в Министерство на правосъдието (МП) с оглед на това, че там работната група напредва и няма време да се съобразят, ако евентуално *.../шум в залата/...* да се направят, ако сметнат за необходимо, представителите на работната група в МП.

Това е предложението ми. Може би е редно да гласуваме кратък срок от няколко дни да се представят, ако има още какво да предоставят организациите, като предложения и след това да бъдат обобщени от хората, които са избрани, да се изпратят в по-скоро време. Иначе, ако продължим да го отлагаме, нямам нищо напротив, но рискуваме да останем нечути в нашите си искания. Това е основното, аз съм го акцентирал в няколко точки.

Ако искате, може да изложи и конкретни промени, които са залегнали и като проекти в МП, които ги имат и в момента, и са „качени“ на сайта на МП. Или да преминем по т. 1 по-кратко, всички да ги представим, да бъде обменена информацията и да не губим ценното време. Аз съм се постарал да бъде много кратък, защото нашата организация има представа в работната група в МП. Друг въпрос е дали гледните ни точки съвпадат по въпросите, по които нашите членове, и не само нашите членове, ни засягат.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА, МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Има ли някакъв отговор изобщо от тази работна група, където поискахме наши хора да са представени? Има ли отговор от групата?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ние сме изпратили своевременно акта с писмото. За жалост към момента, поне техническия сътрудник не ме е информирала, нещо административно да е дошло, отговор няма. Именно това е и причината, за която благодарих на г-н Колев, както и на останалите, които поискаха разширение на темата.

/Техническият сътрудник припомня, че след изпращане на писмото от МП са потвърдили неговото получаване и ако има проблем, ще се обадят./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, добре. Така, че това е смисъла на т. 1 да можем да продължим и да взимаме съответните решения, да ги изпращаме, за да атакуваме.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: По темата, уважаеми членове на ГС – ВСС, бих искала да кажа, тъй като до момента наистина няма отговор, доколкото на мен ми е известно от медиите слушах представител, сега не мога да цитирам име, както и с колегата си говорехме, форсират се нещата. Чух, че до края на месеца, че желаят от МП на представят на обществено обсъждане този законопроект. Това е другата седмица. От нашият представител в работната група разбрах, че в началото на м. март това ще стане. Анализирайки тези две информации, до две-три седмици законопроекта ще бъде представен на обществено обсъждане и „качен“ на сайта на МП. Т. е. ние по-скоро нямаме вариант нашите представители, сред които съм и аз, да бъдат поканени на този късен етап. Това, което поне аз виждам като възможност на ГС – ВСС, е в рамките или най-късно до другата седмица да представим нещо на работната група, това обобщение, за което говореше колегата. Или – вторият вариант, да изчакаме „качването“ на законопроекта на сайта за обществено обсъждане и тогава да бъде предлаган – да се види какво се предлага на обществото, като някакви текстове на закон и тогава да се представи, от името на целия ГС – ВСС, едно обобщено становище. Това е моето мнение по въпроса.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Аз предлагам на всяка стъпка да си го изпращаме. И сега, въпреки, че те не ни искат, и после в развитие. Защото те най-вероятно пак няма да му обърнат внимание, те най-вероятно са на някакъв готов етап, ще го приемат най-много за сведение и толкоз – както предполагам. Така, че предлагам не или или, а на всяка стъпка да си пращаме.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Най-малкото по средата са – и аз имам някаква информация, и от там вече, който странично работи. Но аз подкрепям предложението на Богдана. Сега, каквото достигнем да изпращаме, ако трябва ще направим другата седмица едно извънредно, за да обобщим, но да имаме стъпка преди „качването“ за публично обсъждане. И след това вече, когато окончателно, защото ние дотук с реални текстове, точно изчистени, не разполагаме.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колегите имат.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Имат, но те са донякъде. Но мисля, че когато го „качат“ ще имаме цялото, за да можем още веднъж да атакуваме. Мисля, че е разумно.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, нека да гласуваме акт по това, което Христо предлага на етапа, който той предлага, в срок до сряда, може би, да се представят от нас всички документи по конкретни текстове. Например, съдебните заседатели да си кажат своето, държавните съдебни изпълнители, съдии по вписванията, прокуратурата и съдиите.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Още повече, че повечето неща сме ги обсъждали вече.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, и в сряда, вие имате готовност на самите организации, след което ГС – ВСС да се включи при първа възможност на общественото обсъждане, което ще бъде отворено на Стратеджи – БГ [/https://www.strategy.bg/](https://www.strategy.bg/) - портал за обществени обсъждания на Министерски съвет/. Предлагам, че ще дадат много кратък срок, защото те бързат за две седмици, няма да спазят за един месец така, че ще трябва да се назначи заседание много бързо тогава вече. Защото тогава ние ще говорим върху конкретни техни предложения. Защото сега малко стреляме във въздуха.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Да, ние стреляме искайки формулиране – за ГС – ВСС. На нас това ни беше основното.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, да. Нашата идея беше не да коригираме даден текст на законопроекта...

/Говорят едновременно./

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: ...в един готов текст, защото ще е много по-трудно. Но пък това показва липсата на воля от тяхна страна да включат ГС – ВСС, като го конституционализират.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Имаме ли някаква информация дали изобщо са писали нещо по въпроса за ГС – ВСС, г-н Колев?

ХРИСТО КОЛЕВ: Нямам такава информация.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Галина Странджева, Вие участвате.

ГАЛИНА СТРАНДЖЕВА: Участваме като асоциация, не сме включени в заповедта на министъра за участие в работната група. Само ни пращат материали и евентуално, ако изобщо се чува нещо, защото *...лоша връзка/...* чуваше откъслечни реплики, от които заключение за какво се говори трудно може да бъде направено. Това, което аз – в сряда присъствах онлайн на заседанието, това, което успях да разбера от заседанието беше, че приключиха с текстовете, касаещи прокуратурата и следствието и са на наказателна отговорност. На 28 февруари е последното заседание на работната група, доколкото разбрах, други заседания няма да има. Ние сме подготвили, може би по-късно, когато стигнем до там ще кажа какво сме подготвили и какво считаме. Единственото за нас – това беше първоначално считаме, че става въпрос за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт /ЗСВ/ и съобразявайки определени текстове от него с измененията в Конституцията. Но разбрахме, че не става дума за изменение и допълнение на сега действащия ЗСВ, а става дума за писане на чисто нов ЗСВ. И в тази връзка ние си позволихме да подготвим становище с конкретни текстове, касаещи Глава XIII, в която се разглежда и *...лоша връзка/...* работата на съдиите по вписванията. Общо взето нашата идея е за реализация в повече макар, че се говори предлагане и обсъждане на текстове само и единствено във връзка с изменението в Конституцията.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е. минали са главата за ВСС и ВПС, където трябва да се впише всъщност ГС – ВСС.

ГАЛИНА СТРАНДЖЕВА: Не чух.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Глава ВСС и ВПС са затворени вече за работната група.

ГАЛИНА СТРАНДЖЕВА: О, да. Доколкото ВСС е затворена, мисля, че и съдилищата са затворени, защото бяха на прокуратура. На последното заседание аз, доколкото успях да чуя него, защото нещо прекъсвах, те обсъждаха си текстовете, касаещи прокуратурата и следствието, и те бяха приключили. Започнаха наказателната отговорност, последните вече текстове в закона, които трябва да бъдат довършени на 28-ми или да приключат обсъждането по този закон.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: С оглед на това, г-жо Председател?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: С оглед на това, че в сряда – 28-ми, е последното заседание предлагам Ви – просто нямаме време да си даваме срок до сряда, вариантите са два. Предлагам да ги обсъдим – или каквото има до момента се обобщава и го пращаме по най-спешния начин, или въпреки, че са почивни дни, най-късно до неделя някой ако иска нещо да допълни, за да може в понеделник до обяд да се обобщи и да им се прати. Защото те вторник разпращат материали до членовете и в сряда заседават. С оглед на това, ние нямаме време и затова предлагам да не се чака до сряда.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря на Галя за важната информация. Наистина, преди да продължим с обсъжданията по точката, както и да продължат колегите Мария Колева и Кънев с подточките, ние трябва да вземем генерално решение днеска какво точно ще направим. От това ще зависи до каква степен ще се работи по тези точки – колко в дълбочина и колко бихме могли да отложим, за да може организации да си допишат, както е чудесно предложението на Мария, но тука вече е въпрос на време и ситуация. Така, че моето предложение е бързично, без да губим време, да решим концепцията относно получената информация и след това вече, спрямо нея, за деня да работим по точките. Чакам вашите предложения. Но и на фона на сега получената.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: „ГС – ВСС настоява повторно“ – изрично пред работната група, „да бъде конституиран с изричен текст в ЗСВ“.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: „Към двата съвета.“

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така, както сме го написали в.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Но трябва да се фокусираме върху това.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Върху това изречение.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И да настояваме за участие на нашите хора.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Актът, който ще е с днешна дата и ще бъде изпратен в понеделник. И, ако може директно да се занесе в МП – нали се носи пощата.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да. Да.

/Говорят едновременно./

МИЛА ГЕОРГИЕВА: В събота или неделя ще напиша становище.

/Емилия Николова и Бойко Славчев влизат в залата./

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Имам отношение към обученията в НИП */Национален институт на правосъдието/* – това са млади хора, откъсват се от семействата си. Затова си мисля, по-хубаво да са *.../шум в залата/...*, защото те не научават кой знае колко тук. А истинската квалификация е на място, когато имат дела. Затова смятам по тази точка да напиша становище.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добре, Мила, благодаря. Ако има нещо по същество, дай го. Ако не...

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖЕВА: Това е много хубаво. Но моето предложение е да приключим първо с акта, който сме взели. Първо, потвърждаваме същите текстове, които сме взели с Акт 197 – „потвърждаваме, изискваме, както и“

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: „Повторно и изрично настояваме ГС – ВСС да бъде конституиран с текст“.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: „Както и работната група на лицата, които са излъчени“.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Там свърши с работната група.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Няма значение, ние се правим, че не знаем, че ще свърши на 28-ми.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: А има ли някаква яснота какво става, имаме ли участници в работната група.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Ако имали проблем, те щели да ни потърсят. Да, имаме участници, но не знаят. Последното заседание е на 28-ми.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ако – те. Ние имаме проблем, не те!

Така, нека да продължим, съсредоточаваме се.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Давам предложение за решение с акт на ГС – ВСС: „Повторно и настоятелно изискваме текста от Акт 197, както и включване на посочените и избрани от ГС – ВСС лица за участници в работната група.“ Това е текста по същество на Акт № 197 от предходното заседание, където отгоре го освежаваме с „повторно и настоятелно“ и поради особената важност – „повторно и настоятелно, във връзка с особената важност“ – ще чуеш записа. Други предложения за текста – не виждам. Подлагам го на гласуване.

Какво сме взели, като решение по Акт 197: „Предлага, към сега действащия чл. 217, ал. 3 от Закона за съдебната власт (ЗСВ), Гражданският съвет към Висшия съдебен съвет да бъде конституиран в ЗСВ като консултативен орган към Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет. Отправя искане към Министерството на правосъдието за включване в работната група за подготовка на Проект на ЗСВ на официални представители на организациите - членове на ГС към ВСС: Пенка Велинова – член УС на Българската съдийска асоциация, Ралица Първанова – член на Управителния съвет на Асоциацията на прокурорите в България и Александър Николов – председател на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт. Актът да се предостави на Министерството на правосъдието, по компетентност и на Висшия съдебен съвет, за сведение.“

Отгоре слагаме „повторно и настоятелно, във връзка с важността на обществените процеси“ и ще има следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС, във връзка с важността на обществените процеси, повторно и настоятелно предлага, към сега действащия чл. 217, ал. 3 от Закона за съдебната власт (ЗСВ), Гражданският съвет към Висшия съдебен съвет да бъде конституиран в ЗСВ като консултативен орган към Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет. Отправя искане към Министерството на правосъдието за включване в работната група за подготовка на Проект на ЗСВ на официални представители на организациите - членове на ГС към ВСС: Пенка Велинова – член УС на Българската съдийска асоциация, Ралица Първанова – член на Управителния съвет на Асоциацията на прокурорите в България и Александър Николов – председател на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт.

Актът да се предостави на Министерството на правосъдието, по компетентност и на Висшия съдебен съвет, за сведение.“

Колеги, предлагам да гласуваме акт на ГС – ВСС със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС, повторно и настоятелно изисква, във връзка с особено важността на обществените процеси, към сега действащия чл. 217, ал. 3 от Закона за съдебната власт (ЗСВ), Гражданският съвет към Висшия съдебен съвет да бъде конституиран в ЗСВ като консултативен орган към Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет. Отправя отново искане към Министерството на правосъдието за включване в работната група за подготовка на Проект на ЗСВ на официални представители на организациите - членове на ГС към ВСС: Пенка Велинова – член УС на Българската съдийска асоциация, Ралица Първанова – член на Управителния съвет на Асоциацията на прокурорите в България и Александър Николов – председател на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт.

Актът да се предостави на Министерство на правосъдието, в това число на работната група за изработване на Проект на ЗИД на ЗСВ, по компетентност и на Висшия съдебен съвет, за сведение.“

Който е съгласен с така предложенния текст, моля да гласува.

Гласуване: за – 15, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се. Актът е приет единодушно от всички участници.

По предложението на Богдана Лазарова във връзка с т. 1 с нейните подточки, Христо би могъл да продължи по същество по нея, Мария Колева – АДСИ и Божидар Кънев. Сега, предложението на Богдана Лазарова възприема ли се да отложим до допълнително запознаване в границите в днешното заседание точката за последващо разглеждане и докладване от страна на останалите вносителите или не? Каква е нагласата, отново по същия начин – има ли против или въздържали се, колеги, онлайн?

МАРИЯ КОЛЕВА: Моля те да повториш какво гласуваме?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Предложението на Богдана Лазарова във връзка с т. 1, тъй като Мила Георгиева в момента се запознава с информацията, касаеща т. 1, в границите на днешния ден и ако остане време за продължаване на разглеждането на темата, в т. ч. ти, като вносител по т. 1.2, както и Божидар Кънев по т. 1.3, да се възстанови при възможност в границите на днешното заседание. Ако ли пък не, ще вземем конкретно решение какво правим с точката, във връзка с информацията за работната група в МП. Така, че тук това не е решение, това е гласуване на оперативно решение във връзка с разглеждане по същество на дневния ред.

МАРИЯ КОЛЕВА: Аз съм абсолютно против да се отлага. Още повече, че ние с колегатата тук сме наясно. Който не се запознал, си остава за *.../лоша връзка/...*

/Говорят едновременно./

МАРИЯ КОЛЕВА: Значи аз предлагам да си вървим по дневния ред. Може да прекъснем в някакъв момент.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Може в организационни въпроси накрая, ако има някакви важни изводи, да ги обсъдим.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Това е решението, и това е вариант.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Така, нека да започнем.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добре, по-голямата част, понеже не чуха – възприемате ли или не г-н Колев да си довърши думата и след това г-жа Мария Колева? Бързичко.

ГАЛИНА СТРАНДЖЕВА: Ако ми позволите, по т. 1 и БАСВ – вчера ние ви изпратихме, имаме становище по конкретни текстове. Това, което *.../лоша връзка/...* запознава с предложените към момента и обсъдените в работната група текстове по ЗСВ не касае текстовете, които се предлагат от БАСВ и съответно на държавните съдебни изпълнители. Доколкото разбрахме, към момента тези текстове не са обсъждани в работната група. Така, че ако прецените – а още повече, че аз в 11 ч. трябва да отида и на Общо събрание на районния съд, където ще се чете и доклада и аз там не може да отсъствам. Ако

може сега срещата да мине в една част, в която аз и г-жа Колева да изложим нашите становища, а становището на следователите, когато Мила се запознае с текстовете – както прецените.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добре, разбирам. Тъй като в момента на въпроса нямаше ефективно гласуване по същество по организационното предложение, моля, продължаваме по дневния ред, г-н Христо Колев по т. 1.1, ако ще довършвате своята мисъл и така в изложението. Давам Ви думата.

ХРИСТО КОЛЕВ: Благодаря Ви. Ще ви запозная с кратки предложения, които имаме по текстове и които вероятно не са обсъждани в работните групи.

Следователите имат окръжни следствени отдели, както и НСлС, която е отделна структура. Идеята ни тук е завеждащите отделите да имат своята самостоятелност, т. е. те да бъдат предлагани от административните ръководители и гласувани от ВСС /ВПС/, а не както е в момента да изпълняват със заповед. Мотивите съм ги изложил в становището.

Преминавам към другите по важност предложения без подобности и затова поисках да имаме време, за да представим становищата със съответните мотиви.

Друго, което касае и много тревожи нашите членове и не само тях, е реда и начина за повишаване, външно преместване и свързаното с това атестации. Досегашния ред показва дълга процедура и забава по време при действията на помощните атестационни комисии. Има съответните предложения до и в работните групи – кои са приети, кои са отхвърлени на мен не ми е известно. Има предложение да са на тримесечие вместо сега един път в годината. Т. е. това означава много по-бързо приключване на конкурсна процедура, но в тези три месеца не е взет срока, когато някой от кандидатите, участващ по процедурата и реши да обжалва. Ако те са 50-100 участника, това означава 3-4-10 човека обжалват и се протака. Но когато имаме 3-месечен срок, след който може съвета да премине към следваща конкурсна процедура, тогава вече може да „отвори вратата“ за форсиране на тези процедури. В тази връзка споделяме предложението на други части на комисииите, че командироването, което засяга пак много магистрати и трябва да бъде уредено в специален раздел на ЗСВ, понеже в момента тези текстове са на различни места и са разхвърляни в целия закон.

Друго предложение – в чл. 227 да се добави израза „до приключване на конкурса за заемане на длъжността“. Това също е важно и буди недоумение защо някои са командировани до, а то има някакъв започнат конкурс, трябва съответната организация да си допълни бройките и има необходимост.

Това са нещата, на които се акцентира. Ако иска някой, може нещо да допълни, но с оглед на времето, с което се разполага, съм акцентирал върху най-важните текстове, които касаят не само следователите. На мен лично ми прави впечатление, че вече започваме малко да се отделяме, структурират се други различни – както се каза преди малко, възможности магистратите - от съдии, и прокурори и следователи. Но с това ще се запознаем, като видим в

пълнота ЗСВ. Тук не става въпрос само за това, което и г-жа Георгиева каза – първоначалното обучение в НИП да бъде различно. Ние сме застъпили тезата, че специално за нас то трябва да бъде в по-малък срок. Затова сме се придържали към 9-месечното му провеждане.

Ако някой иска нещо друго да добави и да продължаваме към другата точка.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Нека да гласуваме подкрепа за тези предложения, които да бъдат – ясно е, че този ЗСВ ще бъде представен на обществено обсъждане по официалния ред на страницата на Стратеджи БГ и подстановището, което току-що КСлБ представиха да бъде изрично записано, че то се ползва с подкрепата на организациите – членове на ГС – ВСС.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Пропуснах да кажа, че решенията по т. 1 ще бъдат изпратени по възможния най-бърз път. Вторият акт е във връзка с т. 1.1., защото така са обявени в дневния ред, по повод изложението и становището, ГС – ВСС напълно подкрепя становището на КСлБ и го изпраща до ВСС, за сведение, до МП в частност до работната група, която се води от зам.-министър Ковачева.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Актът да бъде прикрепен към становището на КСлБ, което те ще внесат на обществено обсъждане в Парламента. Т. е. да им дадем възможността те да прикрепят акта към становището си.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Именно. И не само това, нашето, което е към дневния ред, а и това, което ще изпратят и допишат, ако може да се каже, нали така.

ХРИСТО КОЛЕВ: Да.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Актът е в подкрепа на становището на КСлБ с приложение становището им. А те ще си прикрепят акта към становището си, когато го внесат.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Те ще си го представят самостоятелно да ползват нашия акт, когато биха могли да прикрепят допълнително към друго място за представяне.

Гласуваме акт на ГС – ВСС по т. 1.1. със следния текст:

„Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет напълно подкрепя предложенията в становището на КСлБ относно текстове в Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИД на ЗСВ), касаещи следователите.

Актът, ведно със становището, да се предостави на Министерство на правосъдието, в това число на работната група за изработване на Проект на ЗИД на ЗСВ, по компетентност и на Висшия съдебен съвет, за сведение.“

Гласуване: за – 15, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

Мария Колева, давам ти думата по т. 1.2, по която ти си докладчик.

МАРИЯ КОЛЕВА: Да. доколкото сме изпратили предложенията си, с които надяваме се да сте се запознали, те са само с едно изречение. Но сега пак ще го повтора – в чл. 264 от ЗСВ предлагаме разширяване на правомощията. Това наше предложение не касае *.../шум в залата, лоша връзка/...* По тази причина предполагам, че не пречи на никой от присъстващите – това са специфични задължения, правомощия на *.../шум в залата/...* касаят съдебния изпълнител. Доколкото в момента правомощията ни са доста ограничени, желаем да бъдат разширени в посока събиране на публични вземания, тъй като такова право ЧСИ */частни съдебни изпълнители/* имат от момента на създаването си от 2005 г. Не е логично, аз в момента минах към мотивите ни, не е логично държавен орган, който съществува във всеки един районен съд на всеки един град, да не може да събира публичните вземания, например, на държавата, а това да могат да са само частните съдебни изпълнители.

Тази промяна в чл. 264, която беше представена на вашето внимание, един път вече е променян този текст по наша инициатива и там беше вмъкнато, че може да събираме вземанията на органите на съдебната власт – 2016 г. Това също беше в резултат на наша активна дейност и в крайна сметка успяхме да го постигнем. Защото до момента, до 2016 г., няхмахме право да събираме, при положение, че сме в системата на съдилищата, да събираме вземанията на съдилищата – те се обръщаха към ЧСИ-та.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Това е позор. Това право е позор.

МАРИЯ КОЛЕВА: Беше не абсурдно, а позорно направо. През 2016 г. успяхме с активните действия да го променим. Но има купища още актове на държавни органи, влезли в сила, които могат да бъдат събирани от нас и ползата ще бъде от една страна за съдилищата, защото таксите, които надчисляваме, ще влизат в бюджета на съда, т. е. пак на държавата, и ще събираме и вземанията на държавата. Мисля, че е безкрайно логично. Ако някой не иска, ще го разискваме, но мисля, че е ясен аргумента.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мария, свърши ли?

МАРИЯ КОЛЕВА: Да. Искам да кажа, да повтора всъщност това, което сме написали – имаме потенциал, имаме изградени *.../шум в залата/...*, това няма да струва във финансово изражение нищо – нито на съдилищата, нито на друга институция – на Министерството, към което сме. Така, че може спокойно може да бъде подкрепено, а резултатите са добри. 2016 г., след като тръгнаха тези промени, ВСС няколко поредни години, всъщност три мисля – 2017 г., 2018 г., 2019 г., правеше – за последните 2-3 години не съм се интересувала, тъй като смятам, че се установи трайна практика, че най-много вземания събират държавните съдебни изпълнители на съдебната власт, след влизането на тази промяна в сила. Останалите, които имат право да ги събират – ЧСИ и НАП, явно не бяха толкова, как да го кажа, не бяха толкова очевидни – така да го кажа.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз лично считам, че искането ви е напълно правомерно, както и навеждане на някакъв ред, най-малкото хармонизация и

равнопоставеност. Така, че личното ми мнение е, че е изключително полезно това предложение. Има ли някой, който да се изказва по отношение на изложението и предложението на Мария Колева?

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Аз искам да питам – има ли го това предложение в нашата листа и моля да ми се изпрати, защото е съществено.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да, да, има го. Изпратено е.

МАРИЯ КОЛЕВА: Искам да ви кажа, че то е изпратено вече до Министерството, но нямам обратна връзка какво се случва там. Също то е подкрепено с искане, придружено с искане, придружено с искане да бъде включено в работната група – ако може да го представи там. Но десетина дена, откакто сме го изпратили, както и ние с изненада разбрахме, че се изготвя изцяло нов ЗСВ без да знаем, че не става въпрос само за спорадични промени.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Така. Няма да включат никой, там е бой със саби и затова моля да го имам електронно. Изключително съществено е това. Това е вид позор – съдебната власт да си събира вземанията чрез ЧСИ-та, а държавните да бездействат. Това какво е!? Къде се намираме!? Това е изцяло работа в полза на определени интереси.

МАРИЯ КОЛЕВА: Искам да ви кажа, като пример, 2005 г. ЧСИ-та в техния закон си го вкараха, като правомощие, а вижте колко години след това ние успяваме – повече от 10 години след това, молба и говорене, и писане успяваме да вкараме правомощие 10 години по-късно, което те имат изначално от самото си създаване. Ето това се нарича лобизъм.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Абсолютно. Да, така е.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Да гласуваме изключително точно и ценно предложение, защото тази държава измести фокуса си. Тя не работи за обществения интерес, а за отделни лобита.

МАРИЯ КОЛЕВА: Само да подкрепя с един пример, за да съм докрай по темата. Когато бях говорител на Софийската служба в периода 2013-2018 г., получих покана от Софийска община да отида на среща. На срещата ни беше предложено да събираме наказателните постановления по наложени глоби от Софийска община. Показаха ми чували – чували!!!, в една стая с влезли в сила наказателни постановления, които няма кой да ги събере и аз, за срам, отказах, тъй като се оказа, че по закон нямаме право да събираме! Това го казвам от личния си опит, като ръководител.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Защо за срам, просто си казала, че нямаш право.

МАРИЯ КОЛЕВА: Да, така беше и е така в момента.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добре. Има ли някой, който да се изкаже, да допълни въпросите, които засегна Мария Колева – доста специфични?

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Аналогичен акт, като за КСлБ.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Именно – аналогичен акт. Текст, всичко, начин на изпращане по бързата процедура, както преди малко гласувахме за Христо. Галя, готви се, за да не губим време, да те изслушаме.

Гласуваме акт на ГС – ВСС по т. 1.2. със следния текст:

„Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет напълно подкрепя предложението в становището на АДСИ за допълване на сега действащата разпоредба на чл. 264, ал. 2 от ЗСВ, касаеща държавните съдебни изпълнители, във връзка с Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИД на ЗСВ).

Актът, ведно със становището, да се предостави на Министерство на правосъдието, в това число на работната група за изработване на Проект на ЗИД на ЗСВ, по компетентност и на Висшия съдебен съвет, за сведение.“

Така, има ли някой от онлайн участниците, който да е против, въздържал се – Желева?

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Подкрепяме от името на КНОБ.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мария, Галя?

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ ОНЛАЙН: Да, подкрепяме.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА:

Гласуване: „за“ – 15, „против“ – няма, „въздържал се“ – няма.

Приема се.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Аз мога ли да се намеся, за да приключим т. 1?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, защото сме още на т. 1, след това е г-н Кънев, защото е изпратил – да не губим темпо. Галя, чуваш ли ме?

ГАЛИНА СТРАНДЖЕВА: Благодаря. Ще се постаря да бъде максимално кратка. Ние сме изпратили становище с нашите виждания и съответно конкретни действия.

Текстовете, които сме предложили, само да поясна, не са спрямо никакви изменения и допълнения, а цяла нова глава, като сме запазили по-голямата част от старите текстове. Само искам да уточня, че ние не за пръв път в ГС – ВСС обсъждаме имотния регистър, статута на съдията по вписванията и неговата роля при създаването на имотния регистър. От 1994 г. има Стратегия за стартирането на имотен регистър, изготвена от проф. Живко Сталев /1912 г. – 2008 г./, която е приета от Министерски съвет още тогава по времето на правителството на проф. Беров /проф. Любен Беров, 1925 г. – 2006 г./ В тази концепция е посочено, че воденето на поземления регистър и неговото .../лоша връзка/... трябва да се извършва от съдия с оглед важността и значението на този регистър. В годините, особено в последните години, се оказва, че няма устойчива държавна политика във връзка с идеята дали да има, колко да .../лоша връзка/... имотния регистър, към момента той все още не е стратирал.

С оглед различни виждания – колко да има, колко да няма, засягане на интереси на различни гилдии, се спекулира със значението, функцията, ролята на съдията по вписване и затова всички политици почват с това, че ние сме причината да няма имотен регистър и съответно къде е нашето място и какво трябва да бъде. Затова, ние, за пореден път, поставяме въпросите за статута на съдията по вписване. Ние сме наясно, че не сме магистрати и никога не сте го твърдили. Но ние сме държавен орган в системата на съдебната власт и затова настояваме, за да можем да работим спокойно, без външен натиск от политически сили, нашето назначение да не става от министъра на правосъдието, а от ВСС.

Другите текстове, които сме предложили, като изменение или като нови текстове, са свързани с преназначаването – изискване за стаж, защото към момента няма такова официално изискване за юридически стаж. Изменение и прилагане на чл. 194 в Глава XIII, касаеща съдиите по вписвания при закриване на районни съдилища – какво се случва със съдиите по вписвания. Изискванията за политическа неутралност, съответно и случайното разпределение на нотариалните преписки между съдиите по вписванията, защото такава изрична регламентация в закона няма.

Следващото, което сме посочили, това е кариерното израстване на място, защото от 2001 г. това, което ние получаваме, като допълнително възнаграждение, не е мръднало – то е 25 лв., така е записано в заповедта, 25 лв. ранг на районен съд и 50 лв. ранг на окръжен съд. За сравнение да ви кажа, че към момента чистачката на районните съдилища получава ранг 75 лв. Ние имаме по-ниска сума от нея, затова сме направили предложение в тази посока. Съответно, да се прилага и Кодекса за етично поведение на съдиите по вписванията. И не на последно място сме предложили едно допълнение в чл. 80, което касае т. нар. функционален имунитет, защото много сериозно безпокойство буди тенденцията да се завеждат дела за непозволено увреждане по чл. 45 от ЗСВ в случаите, когато един съдия по вписванията откаже едно вписване и се ангажира отговорността на Министерство на правосъдието по чл. 49, а в някои от случаите и лична отговорност на конкретни колеги. Затова ние сме предложили една нова алинея – ал. 4: „При осъществяване на служебните си задължения, съдиите по вписвания не носят наказателна и гражданска отговорност за техните служебни действия и за постановените от тях охранителни актове, освен ако извършеното е умишлено престъпление от общ характер.“

Най-общо, това е една тема, която ние многократно сме поставяли пред ГС – ВСС за значението, функциите, мястото на съдията по вписванията, който и към момента е част от ЗСВ, и за него има отделна глава – Глава XIII.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Галя, благодаря. Аз си позволявам по-кратичко, преди да дам думата на останалите. Това е изключително важна тема, защото, ако си спомняте, още 2020 г. и преди това много широко работна група си бяхме създали тук,

вътрешно, която заедно, съвместно с колегите тогава и от ъгъла на КНОБ го внесохме, като предложение. Дълбоко разглеждахме различните процеси, свързани с имотния регистър и ги разглеждахме от различни ъгли. Темите, които в момента Галя Странджева разглежда, то е само един от ъглите, които са основополагащи за добрата работа и действие, и да не забравяме – охрана на цялата информация, документация и прецизност на материалите, с които те работят и които подписват всеки ден. Така, че това е изключително важно и точно толкова важно, както и Мария обясни преди малко за функцията за това защо да не може, като първата функция би следвало да е на държавните.

Така, че, лично аз, подкрепям и ще предложа акта аналогичен, Галя, както в момента нали направихме. И правя едно уточнение – първият акт беше общо по темата, по т. 1. Вторият акт беше по т. 1.1. Третият беше по т. 1.2 – Мария Колева. В момента – за Галя, е отново решение общо по т. 1, нали, без да е прикачено към допълнителните точки. Така, че давам думата за изказвания, предложения и т. н., във връзка с изложението на Галя Странджева – не виждам други предложения.

Предлагам аналогичен акт, каквото направихме преди малко по т. 1.1 и т. 1.2 –това ще е само по т. 1, тъй като е в общата част, за уточнение.

Гласуваме акт на ГС – ВСС по т. 1 със следния текст:

„Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет напълно подкрепя предложенията в становището на Българската асоциация на съдиите по вписванията за промени в Закона за съдебната власт, като се включи нова Глава XIII - Съдии по вписванията, във връзка с Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИД на ЗСВ).

Актът, ведно със становището, да се предостави на Министерство на правосъдието, в това число на работната група за изработване на Проект на ЗИД на ЗСВ, по компетентност и на Висшия съдебен съвет, за сведение.“

Обръщам се към колегите, които са онлайн – има ли някой против или въздържал се – никой не дава знак. Значи така. В залата има ли някой, който да е против или въздържал се – няма.

Гласуване: „за“ – 15, „против“ – няма, „въздържал се“ – няма.

Приема се.

Аналогично по този акт № 4, който е по т. 1 – нали, болшинство по изказването.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ние много пъти по проблема сме говорили тук.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, да, много пъти. Аз затова казах, че имахме специална работна група, от различни ъгли ги гледаме постоянно. Да, ние имаме виждане, затова припомним, че не за пръв път се гледа по един сериозен начин.

Сега малко трябва бързо да действаме. Следващото в т. 1 е наред г-н Кънев. Имате думата.

БОЖИДАР КЪНЕВ: Благодаря. Уважаеми колеги, по днешната тема за промените в ЗСВ, видно от това, което се случва през последните 10-15 дни, ще продължи да бъде гореща, тъй като много проблеми и въпроси, които възникнаха със събитията в обсъждания вече в Комисията в Парламента, успоредното обсъждане от Съдийската колегия с изслушването на заинтересованите лица *.../шум в залата/...* показва, че наистина в нормативната база има бели петна, които затрудняват работата на всички, свързани със системата на правораздаването. И като най-малкото колелце в тази система – съдебните експерти, имаме доста разгорещени спорове почти от всички окръжни структури – задават въпроси, тъй като очевидно с последните искания за уточняване на истината по последните събития, се привикват и вещи лица да дават обяснения. Нормално, поради тази причина, поставихме в предложението за дневния ред някои въпроси, които се задават към нас и не можем да отговорим без предварително да сме уточнили каква ще бъде позицията отделно на ГС – ВСС, отделно и на ВСС по отношение на вече започналите процедури по изслушване на лицата.

И тъй като най-важната точка в момента, която обсъждаме – какво ще влезе и какво няма да влезе в ЗСВ, за сега имаме информация, че по отношение на съдебните експертизи предложенията, които сме правили в продължение на 11 години вече, откакто е създаден и ГС – ВСС, на много малко от тях им е обърнато внимание при съответните козметични промени в Наредбата за вещите лица. В тази връзка само ще се върна, че още на втората година, когато също беше, както сега, гореща темата за организацията на съдебните експертизи, ВСС в заседанието си от 05.02.2015 г. по т. 61 от дневния ред <https://vss.justice.bg/page/view/2156>, прочитам го, защото абсолютно и сега се изразява същото мнение, гласи следното: „Висш съдебен съвет поддържа изразеното си становище, че статута на вещите лица, преводачи и тълковници, тяхната квалификация, възнаграждение и контрол върху дейността им се нуждаят от сериозна, подробна и всеобхватна кодификация, която може да бъде дадена от нормативен акт с по-висока степен от наредба. До приемането на закон за вещите лица, правния статут на експертите следва да се регламентира от наредба, като временна мярка.“ И от 2015 г. десет години тази временна мярка продължава, както казах, с козметични промени да се променя. Председателстващ тогава ВСС е бил Христо Иванов, тогава министър на правосъдието, и представляваща съответно структурата на ВСС – г-жа Соня Найденова, която доста усилия направи докато беше с възможности някои неща да се придвижат от Министерството.

И, не случайно, това, което съм предложил в кратце в предложението, което депозирах по ЗСВ в срок за включване в дневния ред, се наложи поради екстенните въпроси, които възникнаха, да изразим становище, което съм изпратил до всички вчера – дали сте имали възможност да се запознаете. Затова съм акцентирал в крайна сметка, че настояваме, от името и на ГС – ВСС да се излезе с позиция, това, което е позиция, изразена още във

2002 г., когато за пръв път започнаха споровете по тази тема, Конституционния съд с Решение № 13/16 февруари по Конституционно дело № 17/2002 г., което е обнародвано в ДВ, е изразил заключително становище, с което е казано, че организацията на експертизите са в неразривна връзка с осъществяването на правосъдието, затова, с оглед на чл. 133 от Конституцията, дейността им следва да бъде уредена със закон. И, през последните две години, пак по повод на жалби, свързани главно с неприети заключения на вещи лица, стигнали до най-високата инстанция и съответно потвърдени правотата на заключенията, но и до ден днешен неплатени, тъй като специализиратата прокуратура и съответно специализираното следствие, знаете, че се закриха. Хората пишат молба след молба, вчерта получихме поредните две жалби от Министерството, резолюирани с искане да се направи проверка, но за неща, които са станали преди 3 години.

Успоредно с това, неслучайно съм ви представил и един брой от сп. „Български счетоводител“, който се издаваше също съвместно със Сдружение „Съдебно-счетоводни експерти“, на стр. 29-32 има един материал, в който е публикувано едно прокурорско постановление, което – вижте колко години са минали от 2001 г. до сега, се поставя отново на дневен ред да се изиска от вещите лица, които са дали заключение по тази експертиза, да отговорят на конкретни въпроси, които са свързани с три поредни публикации в списанието. Резултатът от всичко това беше, че в редакцията, няколко месеца след като излезе този брой, беше меко казано, по най-криминалния начин разбита и ограбена, списанието преустанови да се издава и съответно много от затрудненията, които Сдружението и Съюза на счетоводителите в България, председателствани тогава от проф. Иван Душанов, който всички добре го познавате и който е автор на доста сериозни трудове във връзка с обучението, квалификацията на вещите лица, специално по негова програма в Института за следдипломна квалификация се организираха курсове за обучение на съдебно-счетоводни експерти.

И сега широкият кръг от проблеми, които възникват с експертизите по повод и във връзка с изказването на и. ф. длъжността „главен прокурор“ – г-н Сарафов, направено пред Съдийската колегия на ВСС по време на неговото изслушване, той постави въпроса, че бавното правосъдие се дължи единствено едва ли не само на съдебните експертизи, които са некачествени, които не решават бързо и срочно въпросите. И в тази връзка се прокрадва нещо, което го няма все още в новия проект, тъй като Глава V от стария ЗСВ за момента въобще не е обсъждано в комисията, която работи новия закон, и затова попитах дали нещо не се е появило, защото информацията от миналата седмица, която имаме, че не са гледани тези въпроси. Но там се прокрадва една тема, която също е важна и значима, че се предлага евентуално с министъра на правосъдието да се обсъди възможността за възстановяване на дейността на бюрата за съдебни експертизи, която съществуваше преди 15-20 години. Доколко това е меродавно и ще бъде възприето е друга тема, доколко пак ще си остане с

временните наредби да продължат да работят вещи лица, които така или иначе са грамотни, четат и виждат какво става и в Европейския съюз, и т. н. И сега се поставя въпроса – може ли в новия ЗСВ да приключим тази тема с един-единствен член, който сме предложили, като вариант от няколкото предложения, които сме получили – в ЗСВ да бъде в съответната глава, където ще има място по този въпрос, да се формулира член единствен, който да гласи, на база изложеното, че има решение на КС, имаме десетки решения на Управителния съвет на сдруженията и на други организации, които се занимават с експертизи, включително становище на ВСС, многократно обсъждане.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Кажете предложението, Вие го започнахте.

БОЖИДАР КЪНЕВ: Предложението е написано в това, което е предложено, гласи така, писано е в бързината от различните предложения, които са направени, то подлежи и на обсъждане от прависти, но се предлага: „Организацията на съдебните експертизи, възлагането, приемането на заключенията и определяне размера на разходите и възнагражденията на съдебните експерти се определя с отделен закон.“ Това да влезе в ЗСВ е достатъчно основание. Ние вече сме подготвили един сериозен проект за закон, който е обсъждан вече, вкарван е един път в Народното събрание. Той може да бъде синхронизиран с другите изисквания, които ще има новия закон, съответните структури, но ЗСВ да застане с тази позиция, както и поддържане позицията да намери отражение в това и дейността на ГС – ВСС. И доколко неговите функции са записани в нашите Правила като консултативни, и актовете ни се дават за сведение на съответните институции и остават понякога до там – глас в пустиня.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не винаги завършват до там. Това ли е предложението или продължавате с мотивите?

БОЖИДАР КЪНЕВ: Да, така е, но в повечето случаи са вземани за сведение, имам предвид нашата история.

Това е основното, което настояваме да се обсъди и ако има предложение в тази посока, да ги приемем и гласуваме. Ние сме внесли някакви предложения в МП, доколко ще ги погледнат е друга тема, защото имаме горчивия опит от предните обсъждания по Наредбата, в работните групи сме участвали – поне 2-3 пъти съм бил и резултата е нула. Следователно не бива да чакаме, че някой ще ни реши проблемите, ако ние сами не си ги вземем в ръце. Това е.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Откривам разискванията по изказването на г-н Кънев и си позволявам да изкажа своето мнение.

Г-н Кънев и на останалите, които, ако не си спомняте, обръщам внимание, ГС – ВСС най-активно е участвал 2018-2019 г. в старата Наредба № 2. Лятото сме участвали до приключване на проекта, минутка преди да бъде издаден, за промени и изменения на Наредба № 1. Имахме отделна – в 2020-2021 г., работна група, която – тук присъстващите

г-н Балабанов, г-н Колев и други, вътрешна наша група излезнахме с предложение, както за изменение на Наредба № 2 по онова време, така и с всички мотиви, които бяха изключително адекватни и съобразени с цялата нормативна уредба, във връзка с необходимостта от създаване на закон за вещите лица.

От друга страна, дейността, която беше миналата година лятото, във връзка с изменение и допълнение на действащата Наредба № 1, имахме цяло отделно заседание поминалия път, с един много дълъг акт, който вече е изпратен. Това, което предлага г-н Кънев, е едната част мотивацията, за която – ние сме минали всички мотиви за закон, имаме ги на работна група два месеца вътрешно работила, както и всички предложения, които са излезнали, във връзка, докато има закон, с адаптацията на Наредба № 1 за максимално функциониране и възможности на ниво наредба и т. н., са изпратени. Лично аз считам, че за момента бихме могли да – това е изключително важно, разбира се, да осмислим и прегледаме всички наши материали, за да няма разнобой, ако трябва отново ще ги преповторим плюс нови виждания, в т. ч. предложенията, идващи от г-н Кънев и организацията му. Но не считам, че в момента това, като извадка, е – това е лично мое мнение и затова направих една бърза ретроспекция, може и да съм изпуснала нещо, но по този въпрос ГС – ВСС винаги е бил изключително отговорен. Така, че предлагам да направим – ще включа в последващ дневен ред, ще помоля г-н Кънев да бъде по-стегнато така, както с материал, ще извадим с г-н Колев и г-н Балабанов, защото основно материалите, първичните, защото не може всичко. Това е въпрос на отделяне на още малко време, защото е хубаво да им преповтаряме какво искаме. Ние вече трети или четвърти път го правим.

Лично аз предлагам да не избързваме с решение, за да може да обобщим, както и те не са изчистили до край своето виждане. Разбира се, това е моето виждане. Давам думата за изказване на останалите. Благодаря.

ХРИСТО КОЛЕВ: В подкрета на г-н Кънев само може да добавя и работата на нашата група, която тогава сформирахме с тази тема. Ако МП беше приела тази идея присърце да има закон, да се сформира такава група, нямаше да се стигне миналата година, ако не се лъжа, до положението да нямаме никаква наредба.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И наново да почнем. Това сме го писали, затова аз казвам, че е хубаво.

ХРИСТО КОЛЕВ: И на нас да ни казват вещи лица да се явяват – в този период говоря, под угрозата, че няма да им се плати възнаграждението. Имаше брожения – не е лъжа, имахме такава трудност, преодоля се във времето.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Сега плащате ли? – Да. Но ето, от специализирания съд не са си получили три години. – Може да има някакви особени обстоятелства. Делата се движат от инстанция в инстанция, минаха през всички и не се дава достъп на хората, които се жалват, защо не им се плаща възнаграждение. Какво може да им се отговори, освен да спазват реда и

те това го правят. Но три години да чаках някой да ти плати извършения труд, някак си не върви.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Тези неща, както казвам, много отговорно и много сериозно тук, участвала съм във всичките работни групи и съм докладвала. Много съвестно ги разглеждаме, примерите, които давате и много други, са давани и разглеждани в това. Затова предложих, че може още веднъж да се върнем глобално, пак да им напомним – всеки път награждаме, пишем, затова това беше предложението в момента.

Г-жо Първанова, заповядайте.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Ще съм кратка. Подкрепям казаното от г-жа Дерменджиева, че наистина темата следва да се обсъди по-детайлно и моето мнение е, че днес по тази точка не трябва да взимаме решение или да приемаме акт. Благодаря.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Аз общо взето се солидаризирам, но искам да кажа нещо по този повод. Дали ще го включат в преходни и заключителни разпоредби или не, тези, които решават ще има ли нови закони или няма да има, са народните представители. Значи, много по-важно е на следваща стъпка, когато това стигне до вътрешна комисия, тогава вече обобщено, детайлизирано, с професионално написани текстове ние да им го „набучим“ на вниманието. Затова предлагам и аз да не избързваме, да се извадят старите протоколи, да се напише като хората и да го отправим до вътрешна комисия, доколкото вътрешната комисия ще е водещата. Както правим винаги.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И до Народното събрание. Както си го правим.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Защото, те дали ще го запишат или не, Парламента може да го махне, може да реши три закона нови да се – знаете, че всичко е в техните ръце.

БОЖИДАР КЪНЕВ: Безспорно, но там, знаете, че битката е между лобитата.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Освен това, не веднъж съм го казвала на нашите заседания – на депутатите, като им го напишем като хората, те просто наготово може да го вземат. В този смисъл е хубаво конкретните текстове, които сме ги гласували.

ХРИСТО КОЛЕВ: Голям очевиден дебат е и голяма енергия.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Да го отложим това, което ти предложи.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, прилагам принципното. Предлагам в последващи заседания, без да конкретизираме кои, защото нали степенуваме важността на задачите и т. н., да се обобщи извършените и предприети действия от ГС – ВСС към момента в историческа хронология, да можем отново да ги – с оглед наистина една действителност се променя, има някои неща, да оценим направеното, да видим с какво можем да го допълним, разширим и отново да го изпратим на съответните институции и инстанции. Пак казвам, не се ангажирам за следващото заседание – за последващи заседания може да е, защото това са

обемни неща, но ние непременно това трябва да го разгледаме. Така, че общо взето, това не е въпрос на решение в момента, а само на ангажимент, който ние тук с цялото си поведение поемаме, като отговорност.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Искам и аз един коментар. Относно временно изпълняващия длъжността, може би е хубаво да кажа, че не се появи регистър на вещите лица. И мен три години не ми издават карта за вещо лице, аз не мога да вляза в страничните входи на Съдебната палата. Може би е добре да кажа, че сме четирима по различни експертизи и не можем да стигнем до делото въобще. И да кажа, че съдиите не знаят кой колко е натоварен, посочват вещи лица, които са претоварени и се налага те да отказват. Много повърхностно е ако направя такова изказване, това е много трагично.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: А на други въобще не възлагат.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: В допълнение на това, което казах и благодаря, че ме изслушахте, и да обобщя. Искам само да кажа, че когато ги разглеждаме въпросите по отношение на дейността, заплащането и т. н. на вещите лица, не следва да се концентрираме само, да кажем в случая за този много тесен момент за счетоводните експертизи. Затова защото ние сме граждански съвет и всичките документации, които миналия път ви докладвах и ви казах, като ваш представител аз съм поела, да кажем, съм гласувала за промени, които бяха по отношение на дейността на лекарите, на криминалистите, на следователите. Така, че ако ние, като гражданско общество, не може само организациите, които членуваме тук, ако има необходимост ще си поканим и колеги, след като вече ще обобщаваме. Макар, че вече ние този подход сме го прилагали веднъж, би следвало да го разширим от опита на участието на всички, които са участвали от ГС – ВСС. Това не значи, че не може да поканим и други, тъй като ГС – ВСС, ако някъде му липсва някакво лице, което да представлява друга организация, ние по конкретна тема бихме могли да го погледнем.

И с оглед на това считам, че след като много дълбоко сме работили, бих казала в доста широта на обхвата по отношение, най-малкото да кажем, като се погледне в Наредба № 2, и в Наредба № 1 сега, приложението, което е за видовете експертизи и имаме своето покритие. Но там, ако нямаме покритие на интерес, ще си поканим така, че бих казала, като излъчване на мнение на гражданско общество не може да гледаме персонално само към определени. Нали целта е да бъдем колкото се може по-полезни. Така, че това е в допълнение на предложението ми, че всичко, което сме работили, следва да го огледаме, да бъдем внимателни, колкото е възможно максимално да разширим обхвата по отношение приложението по всичките видове експертизи и т. н. Мисля, че ме разбрахме, да не губим време.

Има ли някой предложение?

БОЖИДАР КЪНЕВ: Може ли само да допълня?

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Може ли само да кажа две думи?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, г-жо Желева, Вие сте.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Благодаря. Всички знаете, че част от вещите лица практически са и независими оценители, сертифицирани такива, цялата *...лоша връзка/...* която е оценителна експертиза се извършва от колегите. Напълно подкрепям – аз също съм участвала в част от тези работни групи както и по Наредба № 1 миналата година. Искам да кажа, че предложението не, а идеята за създаване на цялостен обхванен закон за вещите лица е абсолютно наложителна и ние я подкрепяме безрезервно. Но също така, в съгласие с това, което каза г-жа Дерменджиева, трябва да се работи обхватно, да се излезе с едно много прецизно предложение за текстове и да бъдат привлечени в тази дейност всички организации, доколкото експерти, които имат отношение към различните видове съдебни експертизи. Разбира се, КНОБ трябва да бъде основен участник в тези дейности по изготвяне на проект на закон.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря, г-жо Желева. Разбира се, въпрос на организация и въпрос на желание за работа – който иска да работи, винаги е добре дошъл. Никой на никого не е отказано. Има ли други изказвания или да преминаваме, защото е важна другата тема. Да?

БОЖИДАР КЪНЕВ: Само да допълна, г-жо Дерменджиева. Става въпрос, това, което е направено, не е от гледна точка интересите на съдебно-счетоводните експерти, а на всички експертизи. Защото Наредбата касае всички експертизи и касателно чл. 33 и чл. 36 – неслучайно съм ги сложил, за да видите за какво става въпрос. Хората питат, поставят въпрос и нека да има в това число – и криминалисти има в това число, които сега ще бъдат викани, като свидетели, по различните комисии. А отговорите по чл. 33 каква позиция могат да заемат!? Кой е органа, който ще го реши този проблем!?

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Дайте да видим чл. чл. 33 и 34, че ги подкрепяме, като текст.

БОЖИДАР КЪНЕВ: „Вещо лице няма право да разпространява информация, факти и документи, които са му станали известни в хода на съдебната експертиза.“ И сега какво правим, когато ще трябва да даваме закон.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Няма такъв закон, г-жо Карагъзова.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не закон, в допълнителни и заключителни разпоредби на ЗСВ.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Имаш произнасяне и на Конституционния съд, че трябва да бъде в отделен закон.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Доколкото г-н Кънев предлага, в преходните и заключителни разпоредби на ЗСВ, който сега се обсъжда, новия, да се включи тяхното предложение да се напише нов, специален закон за – така.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да. В това има резон.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И насреща, около което ние, трите, се обединихме, понеже самия той каза, че не са изчистени юридически предложенията и текстовете, моето предложение е да гласуваме, че подкрепяме тяхното настояване за отделен закон, като извадим и приложим нашето решение, предишното, по този въпрос.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Те са много.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: С всички решения и всички детайлни текстове, и в този комплект го пратим до Парламента, вътрешна комисия и всички останали, които ще разглеждат този нов закон за съдебната власт. Нали така – обобщено.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Само да дообясня – не, че имам нещо против, не ме разбирайте погрешно.

Решенията ни са с най-различни подробности по някакви глави и текстове. Това противоречи на глобалната концепция този и този член само като задължение. Нещата, които г-н Кънев е изпратил, те не биха могли да бъдат приложение към каквото и да било, защото те не са подходящи – категоричното ми мнение, мога да зачета защо, но не виждам причина да го правим в момента.

Ако ще взимаме акт в момента, на решение, той не трябва да бъде с никакви текстове, както преди малко излезе Богдана – с нещо да го прикачваме, защото ние, първо, няма да сме цялостни и след това, някъде може се противоречи. Трябва да огледаме нещата. Ако нагласата е да имаме решение, то следва да бъде без всякакви приложения в момента, защото те не са подходящи, само ясно и точно: „В сега действащия ЗСВ, ГС – ВСС приема решение с акт“ – който номер следва, „за допълнителните разпоредби на закона“, където място му намираме еди-какво-си. Точно, без излишни други текстове!

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Така е ясно. Аз го разбрах. Да се запише в преходните и заключителни разпоредби.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Предлагам да излезем с акт по тази точка, в която ГС – ВСС подкрепя предложението на СССЕРБ в преходните и заключителни разпоредби в новия проект за Закон за съдебната власт да бъде включена точка, в която да се каже, че дейността на вещите лица се урежда с отделен закон.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ето това исках да кажа – без да има всякакви текстове – приложения, защото те не са подходящи.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И вече за някое следващо заседание.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Като му дойде времето. Трябва да гледаме проект и така-така-така. Като му дойде времето, ще ги гледаме – ние имаме достатъчно голяма готовност.

Ориентираме се към това – без всякакви приложения, текста, който казаха Мария и Мила.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Към текста, предложен от г-жа Карагъзова, дали е разумно да се запише и конституционното решение, което цитира г-н Кънев. Може би ще повлияе и да не дразним някой. Защо да дразним, това е решение на Конституционния съд (КС). Правилно казва – моето предложение е, че трябва да се спазва решението на КС, който препоръчва приемането на такъв закон. И това решение на КС вече може да е приложение към нашия акт. Това – да. Така е хубаво, това ще приложим. Има ли някой онлайн, който да е против – ведно с решението на Конституционния съд. Не, няма.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, моля да гласуваме акт на ГС – ВСС по т. 1.3. от дневния ред със следния текст:

„Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет, след дискусия, изразява подкрепа на предложението в становището на Сдружението на съдебно-счетоводните експерти в Република България в преходните и заключителни разпоредби в новия закон за съдебната власт да бъде включен текст, че дейността на вещите лица се урежда с отделен закон, във връзка с Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИД на ЗСВ).

Актът да се предостави на Министерство на правосъдието, в това число на работната група за изработване на Проект на ЗИД на ЗСВ, по компетентност и на Висшия съдебен съвет, за сведение.

Приложение: Решение № 13/16.12.2002 г. на Конституционния съд по конституционно дело № 17/2002 г., обн. ДВ, бр. 118/20.12.2002 г.“

Гласуване: „за“ – 15, „против“ – няма, „въздържал се“ – няма.

Приема се.

/Говорят едновременно и уточняват колко акта са приети до момента в днешното заседание, по каква тема, в подкрепа на коя организация и каква е номерацията на актовете и подточките от дневния ред. Венета Желева уведомява, че има служебен ангажимент и се налага да напусне заседанието – упълномощава Ралица Първанова – АПБ, да представлява КНОБ до края на заседанието и напуска заседанието./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, по т. 1 се разбираме, че в момента, в който проекта на ЗСВ бъде публикуван за обществено обсъждане, без значение в ритъма на нашите заседания или не, ние правим спешно заседание за разглеждане на проекта, в мига, в който имаме тази възможност официално. Така завършваме тази тема, това със сигурност ще е единствена точка в извънредно заседание, като гледам.

Давам думата на г-жа Томова по отношение на дневния ред днес по т. 2. Заповядайте, г-жо Томова.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Благодаря. ГС – ВСС за трети път ни дава възможност да поставим нашите разработки – проекта на Закон за Сметната палата, одита към него, допълнителни пояснения и организационна структура към него. Предложенията на СОПС за законодателни промени са представени на 30.09.2022 г., на 21.07.2023 г., но досега нямаме отговор от институциите, от органите, на които са изпратени законопроекта и приложенията към него. Това са Народното събрание, Комисията по бюджет и финанси, Комисията по правни въпроси и Министерство на правосъдието. Аз още веднъж ще се спра на по-важните моменти, изпратила съм ви писъмце, в което съм изложила тези неща.

/Емилия Николова упълномощава Мария Карагъзова – Асоциация „ФОРУМ“, да представлява ССЗБ до края на днешното заседание и напуска залата./

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Предвид ролята на Сметната палата, като важен орган, който да подпомага парламентарния контрол върху публичните финанси, СОПС, като сдружение, което е създадено на професионална основа, наблюдава и дава своето мнение за състоянието, в което е Сметната палата. С последните няколко години неизбежно показват, че е необходимо да се извърши основния закон, уреждащ дейността на Сметната палата. През последните 12 години Закона за Сметната палата претърпя три важни промени, като двата закона – 2010 г. и 2014 г., бяха съответно приети и отменени с цел предсрочно прекратяване мандатите на председатели и членове на Сметната палата. Тези промени бяха извършени под влияние на промените в изпълнителната власт и имат силно негативен ефект върху репутацията на институцията, статута и управлението на одитния състав, което е в пълно противоречие с международните стандарти на върховните одитни институции за независимост и непрекъснато развитие.

/Мила Георгиева упълномощава Богдана Лазарова – АИСО, да представлява ЦППИП до края на днешното заседание и напуска залата./

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Законът за Сметната палата от 43-то Народно събрание .../шум в залата/... и съществена реформа в областта на външния одит не постигна своята цел и обществото все по-рядко чува за същинската дейност на Сметната палата. Обикновено в публичното пространство се говори най-вече за контрола върху политическите партии, осъществяван от Сметната палата, което не е същинската дейност на Палатата. Нашите основни предложени, ключовите предложения, които сме застъпили в проекта на закон са по отношение независимостта на Сметната палата.

Съгласно международните .../шум в залата/... стандарти, изискванията изискват независимостта на ръководните органи на Сметната палата да е нормативно гарантирана, включително с подходящи процедури за назначаване и прекратяване на мандата. В законодателството следва да са предвидени гаранции, че в своята професионална кариера

ръководството на Сметната палата и одиторите не са зависими от влияния от одитираните организации. Това не е уредено на конституционно ниво, броя на членовете на Сметната палата, както и продължителността на мандата. И в момента е избран председател на Сметната палата още лятото на миналата година, но Народното събрание не е избрало заместник-председателите и членовете на Сметната палата. Вече близо 8 месеца Сметната палата работи в състав с изтекъл мандат и фактически не може да се каже, че работи нормално.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това затруднява дейността.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, затруднява дейността. В сега действащият закон за Сметната палата в чл. 17, ал. ал. 1 и 2, относно избора на председател, заместник-председатели и членове на Сметната палата, липсва законово закрепена и ясно регламентирана процедура, във връзка с предлагането на кандидати от професионалната общност в областта на външния одит в публичния сектор. Отрицателните качества на този модел са много ясно видими в светлината на скандалните обстоятелства, свързани с висшето ръководство на сега действащата Сметна палата и тежко уронват репутация на институцията през последните години и към днешна дата. Затова ние, от СОПС, в закона сме предвидили конкретни разпоредби за въвеждането на задължителен критерии, като професионален опит, а също така и Сдружението да предлага свои представители за председател, членове, заместник-председатели на Сметната палата.

По отношение финансовата независимост на Сметната палата към настоящия момент тя не е осигурена, съобразно международните стандарти, като са създадени законови условия и възможности за влияния от страна на изпълнителната власт чрез бюджета на институцията. И с цел осигуряване на тази финансова независимост предлагаме в Проекта на Закон за Сметната палата да се направят промени и допълнения в Закона за публичните финанси, и изменения – конкретно сме посочили в ал. 2а, чл. 7, допълнения в чл. 11, ал. 3, изменения в чл. 42, ал. 1, създаване на чл. 44, ал. 3, чл. 86, ал. 2, т. 4а, допълнения в чл. 107, ал. 3 и чл. 113, ал. ал. 5 и 6, и чл. 132, ал. 5. Конкретно са посочени в мотивите към закон за Сметната палата.

Друг ключов въпрос, с който се занимаваме, това е по отношение на независимостта на одиторите. В сега действащия Закон за Сметната палата не е уреден изчерпателно въпроса, свързан със статута на одиторите, който е специфичен. Не е отчетено особено място на одиторите, което не отговаря на изискванията на международните стандарти на върховните одитни институции. Като се има предвид спецификата на одитната дейност на Сметната палата, която е висш орган за независим външен одит в публичния сектор, считаме, че не е дооценено и е подценено мястото, което следва да заемат одиторите, като водещ фактор за качеството на одитите и престижа на институцията. Посочените проблеми могат да се преодолеят посредством уреждането на статута и това е застъпено в проекта на закон,

който предлагаме, като един от основните моменти е – считаме, че следва да се регламентира критериите за определяне на възнагражденията и кариерното развитие и израстване на одиторите, растеж на място, които да са обективни, обвързани със задължителен професионален опит в Сметната палата, с кръга на трудовите задължения, с положените усилия и постигнатите резултати и които следва да отговорят на принципите на ИНТОСАЙ /ИНТОСАЙ, на лат. INTOSAI е международна организация на върховните одитни институции (ВОИ), съответно сметни палати/. В момента одиторите в Сметна палата се третираат като служители в Сметна палата. Фактически те се разглеждат, като част от администрацията на Сметната палата.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: А къде е независимостта!?

ВЕЛИКЧА ТОМОВА: Да. Това е в потвърждение на нашите думи, че статута на одиторите не е уреден изчерпателно и предложенията, които правим са важни.

Друг ключов въпрос, който разглеждаме и представяме в проекта на закон е по отношение на структурата. Сегашната структура на Сметната палата се нуждае от избор на председател и членове на Сметната палата. Сегашната структура се нуждае от сериозна реформа, която да доведе до повишаване на ефективността и проверяемостта на резултата от работата. Подходящо е одитните дирекции да се обособят по функционален принцип, признак и видове одити, а не само по видове одити, както е до сега. По този начин Сметната палата е работила до 2011 г., а сега, както е организирана структурата на Сметна палата по видове одити, се получава дублиране в някои случаи дори и три одитни екипа да отидат в един и същ одитиран обект, което води до разпиляване на ресурса, неефективност на одитите и затрудняване и работата на одитираните обекти. Защото в един одитиран обект ако отидат три екипа от Сметна палата, и ако се случи от Агенцията за държавен финансов контрол и те да са в одит, не завиждам на този одитиран обект.

Добра европейска практика е окончателните одитни доклади с голям обществен интерес, и особено тези с най-много нарушения, да бъдат обсъждани в Народното събрание между народните представители, одитния екип и одитирания обект, и тази дискусия да се излъчва на живо. По този начин ще се осъществява навременен парламентарен контрол върху харченето на обществените средства и ще се повиши прозрачността на управлението.

Предлагаме председателя и членовете на Сметната палата да се избират измежду личности, които притежават продължителен и неоспорим професионален опит и в системата на Сметната палата и одита, да участват или са участвали във външни одиторски органи или които притежават специалната квалификация за тази дейност. Притежават поне еднаква степен на компетентност с тази на одитори, тъй като в сега действащия закон изискванията към одиторите са много по-високи, отколкото към председателя, членовете, заместник-председателите. Притежаването на професионален опит в Сметната палата, като одитор, при

това в последните години преди избора, да е ключов фактор за доброто разбиране за дейността и функциите на Сметната палата, и да е критичен при избора на ръководството.

Възможността за избор на ръководни длъжности на специалисти или политически и партийно обвързани лица с недостатъчна квалификация и/или които не са запознати със спецификата на дейността на Сметната палата, представлява неуспешен експеримент, който доведе до срив в репутацията и доверието към институцията. Неефективно използване на капацитета на одитния състав, забавяне и неприемане на одитни доклади, ниска мотивация и тежест на одиторите и като цяло – незадоволителни резултати от дейността на Сметната палата, респективно непостигане на целите ѝ.

Другият ключов момент е по отношение на одитната методология. Специално сме обърнали внимание за извършването на финансов одит, което, съгласно чл. 54, ал. 1 от сега действащия Закон за Сметната палата, под „финансов одит“ се разбира само одита на годишния финансов отчет, което е в противоречие с международните стандарти на върховните одитни институции, а това е задължително условие за извършването на външен независим одит. При сега извършения финансов одит съществува реален риск изразеното становище на годишния финансов отчет на одитирания обект да е неточно и необективно. Посоченото е в несъответствие с международните стандарти на върховните одитни институции, по-специално със Стандарт 100 – Основни принципи на одита в публичния сектор, Стандарт 200 – Принципи на финансов одит и Стандарт 400 – Принципа на одита за съответствие. Посочените несъответствия водят до неефективност на одита по дейност и разхищение на времеви и човешки ресурс, което е недопустимо. В резултат на сега действащия модел на методология на одитната дейност при настоящата Сметна палата, при одитите за съответствие е ангажиран огромен ресурс, който, поради прилаганата организационна структура и пропуски в методологията на одита, се управлява неефективно. Не са осигурени адекватни условия за качествено извършване както на одитите за съответствие, така и на финансовите одити.

Друг ключов момент, който сме разгледали е отпадане на финансовия контрол на политическите партии. Дейността не е присъща за одитна институция, каквато е Сметната палата и е задължение *.../шум в залата/...* Закона за политическите партии, което излишно натоварва намаляващия одиторски състав, предвид тежестта, което е от няколко години изразено най-много. Водеща добра европейска практика е националните агенции по приходите да се занимават с проверките на отчетите на политическите партии. НАП притежават всички права, пълномощие и информация да се справят с тези проверки, а Сметната палата фактически използва техния ресурс, за да извърши възложените ѝ проверки.

И последният важен, ключов въпрос, който е застъпен в нашите разработки в проект на Закон за Сметната палата, мотивите и допълненията е отпадане на административно-наказателните разпоредби, свързани с неприсъщи за институцията дейности. Спецификата на

контролното въздействие на Сметната палата се изразява във факта, че това е форма на одитно въздействие, което не е насочено към упражняване на административната принуда, т. е. към пряко търсене и налагане на юридическа отговорност. Предвид своята компетентност и задължение, одиторите не следва да са актосъставители и изключенията, посочени в чл. 260 от Закона за обществените поръчки, в чл. 44 от Закона за политическите партии и в чл. 497 от Изборния кодекс следва да се отменят, като при установяване на нарушения Сметната палата да сезира съответния орган по компетентност. Впрочем, такава беше практиката до 2011 г.

Още веднъж искам да благодаря на ГС – ВСС, че в това заседание отдели време и внимание да разгледа нашите материали, които сме подготвили – проект на Закон за Сметната палата, мотивите и допълненията.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз много благодаря. Радвам се, че в самото начало на изложението, преди самия проект, сте цитирали разглеждането на 30 септември 2022 г. и на 21 юли 2023 г. – ние с актовете и решенията на ГС – ВСС напълно сме подкрепили вашите мотиви и предложения. Много ясно си спомням, че в двата случая ви дадохме препоръки не да махнете нещо, а да продължите да надграждате. Това се случи в м. юли на следващата година – 2023 г. Внимателно съм се запознала с материала. Единственото, което може би съм пропуснала и не е акцентирано, си спомням, че от допълнения втория път проект, който вие много съвестно правите, именно заради международните стандарти – така, на памет си спомням, че дали е било в нашите указания беше да акцентирате в закона тежестта на задължението България да – говоря, като страна и по отношение на вашата дейност, именно този акцент да влезе, като задължение, прилагането на стандартите, по които, във връзка с европейските регламенти вие така или иначе сте длъжни да прилагате. Дали този акцент го направихте по-силен, защото това ви е основополагащото?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, да. Има си отделен. Да, има член в проекта, в който се казва какви стандарти.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да. Мисълта ми е да го акцентирате още по-силно, та да е ясно на всички, че може да не им харесва, обаче това са както по международните регламенти, така и задължение на вас. Съответно трябва да е облечено в законова и нормативна форма това прилагане така, че да не се игнорират различните производни на ефективното прилагане, във връзка с тези стандарти или отделните, които касаят нас.

/Бойко Славчев – СЮБ, напуска залата без да упълномощи друга организация да представлява СЮБ до края на заседанието./

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: И в мотивите – специално в Раздел III – Одитна методология, специално сме акцентирали върху стандартите, международните стандарти на върховните одити, които смятаме, че към днешния момент, не се прилагат и не се изпълняват.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да. Давам думата за изказвания, мнения по темата. Отваряме разискванията по т. 2 – предложения, мнения по изказването на г-жа Томова.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Темата е много специфична *.../шум в залата/...* така, че ви предлагам да подкрепим това, което те искат, тъй като се вижда, че няма институционална реакция и ако трябва и за четвърти път, ще го направим.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Именно. И аз се радвам, че всеки път те надграждат, правят каквото могат постоянно и чакат някой – да.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Трябва да направите една пресконференция, да извикате медиите и чак тогава ще ви обърнат внимание.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Това ще бъде следващото – Кръгла маса възнамеряваме да направим.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: В БТА направете една пресконференция – ние пет пъти им казваме, информираме обществеността какво се случва.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Предлагам да преминем към акт № 6 от днешното заседание, във връзка с т. 2 от дневния ред, където ГС – ВСС напълно подкрепя предложенията, мотивите и проекта за изменение и допълнение на Закона за Сметната палата.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: И изразява възмущението си, че няма институционален отговор от.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Към предходни решения на ГС – ВСС от 2022 г. и 2023 г. Приложение към акта са материалите, внесени за днешното заседание. И пак да бъдат изпратени до Народното събрание (НС), Комисията по бюджет и финанси към НС, Комисията по правни въпроси към НС, Министерство на правосъдието (МП) – където стандартно си ги изпращахме всеки път.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Може и до Сметната палата.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добре, и до Сметната палата. Добре, колеги, моля да гласуваме акт на ГС – ВСС по т. 2 от дневния ред със следния текст:

„Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет напълно подкрепя предложенията, мотивите и проекта за изменение и допълнение на Закона за Сметната палата и изразява възмущението си, че няма институционален отговор към предходни решения на ГС – ВСС от 2022 г. и 2023 г. по темата.

Актът да се предостави на Народното събрание на Република България (НС), Комисията по бюджет и финанси към НС, Комисията по правни въпроси към НС, Сметната

палата на Република България, Министерство на правосъдието, по компетентност и на Висшия съдебен съвет, за сведение.

Приложение: съгласно текста.“

Гласуване: „за“ – 14, „против“ – няма, „въздържал се“ – няма.

Приема се.

Независимо, че няколко човека напуснаха заседанието, те веднага упълномощиха други така, че всеки, който – чухте, Желева упълномощи Първанова, Николова упълномощи Балабанов, Лазарова е упълномощена от Георгиева. СЮБ обаче не участва в гласуването, защото Славчев никой не упълномощи преди да напусне заседанието.

По т. 3 от дневния ред, която е разглеждане и приемане решения от ГС към ВС по тема: “Актуалните проблеми във висшето образование по специалност “Право” и необходимостта от продължение на реформите”, Николай Михайлов – председател на СМЮ. Ники не го виждам, но тук е Димитър Петров. Давам Ви думата по същество и благодаря за участието.

ДИМИТЪР ПЕТРОВ: Благодаря.

Уважаеми колеги,

Днес замествам Николай Михайлов. Както казах, аз съм Димитър Петров, член съм на Съюза на младите юристи. Нашата тема днес е малко встрани от разглежданите до момента въпроси за ЗСВ, но смятаме, че е важен въпрос и належащ. Той е свързан с желанието ни да инициираме промени в Наредбата за висшето юридическо образование. Както всички, предполагам, знаете, през лятото на 2022 г. беше приета такава промяна в Наредбата. Тя беше предшествана от една дискусия в Министерство на правосъдието, организирана от тогавашния министър Надежда Йорданова. За съжаление на тази дискусия се чуха много полезни неща, взеха се предвид много предложения, много становища, но в крайния вид на Наредбата голяма част от тях не бяха отразени и ние считаме, че те даже бяха – тези промени, които бяха всъщност извършени, бяха козметични промени. С изключение може би на това, че се прие някакъв вид на унифициран държавен изпит, но въпреки това този унифициран държавен изпит не беше разгърнат и все още има съмнения при провеждането му за прозрачно и обективно оценяване.

От тази гледна точка нашите предложения за промени във въпросната Наредба са свързани най-напред с диференциране на две образователни степени на специалност „Право“ – бакалавър и магистър. Това е коренна реформа, ако се реализира, тъй като, както знаем, за момента завършилите „Право“ са с „Магистър“ и са, така да се каже, компетентни по всички форми на правото. Нашето мнение е, че, ако бъдат диференцирани две степени, завършилите „Бакалавър“ ще имат едни по-обща, базисни познания по право, които ще могат да им послужат не само са практикуват, като юристи, а по-скоро, за да може да са им в помощ в техния основен бизнес, тъй като знаем, че голяма част от завършилите специалност „Право“

не се реализират, като юристи, а по-скоро, както и аз съм имал случаи с колеги – те имат основен бизнес и записват „Право“ колкото да могат да развият своя бизнес съобразно закона. Смятаме, че ако се диференцират две степени, „Бакалавър“ ще е в голяма помощ на подобни студенти, които искат да обогатят знанията си в правната сфера, а „Магистър“ – вече съответно ще помогне за специализиране на част от студентите в конкретната правна сфера.

Ако се направи подобно диференциране, би могло „Бакалавър“ да е до 3 години, а „Магистър“ – 2 години. „Бакалавър“ – да завършва не с държавен изпит, а с писмена разработка, „Магистър“ вече да завършва с държавен изпит, който да бъде достатъчно добре организиран, че да е ясно, че оценяването ще бъде безпристрастно. От тази гледна точка „Бакалавър“ ще помогне за разширяване на правното образование на населението, което смятаме, че е важно.

Втората ни цел, която си поставяме, е ограничаване броя на юридическите факултети в Р България. Това се коментира отдавна, за съжаление от тридесет и няколко години непрекъснато се дискутира, че юристите в държавата са малко и трябва още и още. Известно ни е, че финасирането на университетите е съобразно броя на студентите и всеки университет се стреми към разширяване броя на студентите, включително и в специалност „Право“, което мисля, че сега сме достигнали до един етап, който завършилите специалността са повече от необходимостта на държавните учреждения и изобщо на тази специалност, което разширява, според нас, в известна степен безработицата откъм юристи, но сваля и престижа на самата специалност. Не без значение е, че не всички дипломи от всички университети са с еднаква тежест. Както ни е известно, има университети, в които една идея по-лесно се завършва може би. Техните дипломи изравняват студентите, завършили тази специалност в Софийския университет. Идеята е, а и с оглед на това, което беше разкрито наскоро с Югозападния университет е, че може би факултетите в страната са прекалено много, трябва да бъдат съкратени поне наполовина, според наша гледна точка, което също е драстично предложение.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Точно това поне от двадесет години се говори.

ДИМИТЪР ПЕТРОВ: Отдавна се коментира.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Наистина са много. Не, структурата – „Бакалавър“, „Магистър“, това е тънкия момент.

ДИМИТЪР ПЕТКОВ: Трета точка е реформиране на учебните програми и се набляга върху практическия аспект на правното обучение. Всички знаем, че в правното обучение се дава превес на лекционната част. За сметка на това по-малък е хорариума за упражнения, което, според нас, е същността на специалността, тъй като, от личен опит знам, че в V курс едва студенти се срещат с важни процесуални документи, като искиви молби. Тогава се запознават с определения, със съдебни решения, което е много късен етап предвид, че на по-

ранни курсове се изучават също важни дисциплини, които би било хубаво още тогава студентите да знаят какво представлява, например, искова молба. За тази цел трябва практическата част на обучението да бъде изравнена с лекционната.

Друго наше важно предложение е свързано с кандидат-студентските изпити. Те бяха отменени в началото на пандемията в държавните университети. Сега, последно, с приетата Наредба през лятото на 2022 г. се остави възможност на университетите сами да преценяват дали да се провеждат подобни изпити. Но нашето мнение е, че те са наложителни, тъй като определено успяват да отсяват способни студенти. А сегашната система с приемане на матури по отдел, конкретно на Софийски университет, според нас, не гарантира равнопоставеност при кандидатстването, доколкото определени дипломи за средно образование в едни части на страната ги съпоставяме с тези в София.

Предпоследното наше предложение е свързано с правилата за провеждане на държавните изпити. Въпреки, че, както споменах, имаше известни промени в Наредбата, смятаме, че тези промени трябва да продължат и с оглед на – особено на устната част на изпита, тъй като комисиите обикновено са формирани от преподаватели от университета, който провежда обучението. Нашето мнение е, че тези комисии може би трябва да са смесени, да има преподаватели от различни факултети, за да се избегнат по някакъв начин възможност за един вид тенденциозно отношение от страна на определени *.../шум в залата/...* Ако с това се подобрят резултатите от държавния изпит, би било безсмислено да провеждаме изпит пред Министерство на правосъдието, като тук ще се позова на една богата справка, която сме дали в становището, как стоят нещата с висшето юридическо образование в Западна Европа. От тази справка може да видим, че в страни като Франция, Германия, Испания, юридическото образование е на две степени – „Бакалавър“ и „Магистър“. Както споменах, „Бакалавър“ е с три или четиригодишно обучение, а „Магистър“ – с едно или двегодишно обучение. По-важното е, че завършвайки тези степени – бакалавърска или магистърска, не е необходимо преминаването през изпит за правоспособност. От тази гледна точка мислим, че сегашния изпит за правоспособност, чиято цел е да отсява завършилите юридическо образование, е твърде излишен, тъй като, по мое мнение и по мой опит, изпитът е една идея, дори няколко пъти по-лек от държавния изпит. За мен не изпълнява замисъла си да отсява завършилите специалността. Не само в Западна Европа, но дори в нашите съседки – Румъния, Гърция и Сърбия, също е на две степени, по моя справка и там също липсва изпит за юридическа правоспособност. А по-важното е, че няма възможност за прехвърляне на студенти от един юридически факултет в друг, който също е основен проблем на нашето образование, тъй като студенти изкарват няколко курса, например, във Великотърновския, премества се в Софийския и така взима диплома от Софийския университет. Това беше едно от нашите предложения за промяна последния път в Наредбата, бяха отразени и смятаме, че все още са належащи за коментиране.

С оглед на всичко казано от мен и с оглед на нашето становище, мислиме, че трябва да бъде иницирана нова дискусия за промяна в Наредбата за висшето юридическо образование, в която да бъдат отразени тези наши предложения или по-голямата част от тях, тъй като смятаме, че те са наистина с цел подобряване на правното образование и изобщо на престижа и квалификацията юрист. Все пак младите юристи – това са гръбнака на тази професия, които в по-късен етап формират държавните органи, от които ние изискваме да бъдат гаранتي за справедливост и ефективно правосъдие.

Това е моето представяне. Благодаря.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Много благодаря. По повод на това да се създаде някакъв дебат, може би имате предвид да дадем с решението предложение за съставяне на работна група с участието на представители на СМЮ, както и на други представители на ГС – ВСС. Освен, че, разбира се, т. 1 е подкрепяме вашето изложение и мотиви, да ги изпратим на Министерство на образованието, съответно и до Народното събрание до съответните комисии с тези наши предложения за създаване на работна група и поддържане на вашите предложения с мотивите, които сте изложили.

ДИМИТЪР ПЕТРОВ: Ако може да разширим и субектите, до които да бъде внесено това предложение. Това трябва да бъде Министерство на правосъдието, тъй като то иницира промени в Наредбата, които последствие се съгласуват от Министерски съвет.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Министерство на правосъдието ли? Аз защо си мислех, че е на образованието. Не, не, на правосъдието. Те са разделени.

ХРИСТО КОЛЕВ: В тази връзка само да добавя. Благодаря за вашето становище. КСЛБ неведнъж подкрепя тази идея за реформа в това образование и тези наредби. Даже преди, като видяхме темите, изпратих на Вашия колега – г-н Михайлов, в тази връзка абсолютно цялата нормативна база къде има проблематики и точно точката, последната, която засегнахте, именно отпадането на този изпит за придобиване на юридическа правоспособност, нашето становище – многократно сме го обсъждали с колеги, че то трябва да стане паралелно с образованието на ниво две години, три години след – приемаме, че е 5-годишно обучението, последните две трябва да стартира този изпит, за да може след дипломирането на студента и взимането на тежките държавни изпити, той директно да си вземе тази въпросна правоспособност. Това, което има в Министерството на правосъдието, е забава в развитието на съвременен млад юрист.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Бих искала нещичко да кажа. Категорично, аз поне от 20 години слушам дебата за броя на правните факултети, категорично трябва да се регулира това нещо и да се намалят. Лошото, проблемът, с който ще се сблъска това предложение – обяснявам ви го съвсем практически, факта е, че на всеки университет въведоха т. нар. делегирани бюджети, които зависят от броя на студентите. А пък интереса на студентите –

хайде, да си го кажем в права реч, е първо към правото. И съобразно това нито един университет няма да иска да съкрати правния си факултет, и това най-вероятно е причина, вече години, да върви това нещо. Категорично трябва да се урегулира и да се съкратят, но как ще се преодолее този практически момента, на този етап не мога да мисля.

ДИМИТЪР ПЕТРОВ: Може би първо през финансовото – точно за това делегирано финансиране, за което казвате.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И още нещо искам да кажа, т. е. аз подкрепям в тази част. Въпросът е, че е много трудна борбата и Ви казвам защо. Бих искала да питам сега – ако направим, например степен „Бакалавър“, степен „Магистър“, кои от тези всички професии, които виждате тук, ще могат след „Бакалавър“ да се работят и кои след „Магистър“? И няма ли да стане така, че само съдии и прокурори да могат след степен „Магистър“ да бъдат, а всички останали са второ качество и след „Бакалавър“ могат да си работят. И адвокатите, да речен, в коя категория са? Това трябва да се изясни, преди да се внесе такова предложение.

ДИМИТЪР ПЕТРОВ: Това е хубаво предложение. Ще бъде предмет на детайлизиране. Сега давам конкретен пример – в Гърция, понеже за там доста се интересувах, завършилите степен „Бакалавър“ могат да бъдат юрисконсулти. Всички останали, които искат да бъдат адвокати и магистрати, трябва да минат през „Магистър“, да се специализират.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И всички останали – ДСИ-та, ЧСИ-та, нотариуси.

ДИМИТЪР ПЕТРОВ: И което е много важно, че магистърската степен дава специализация в определен клон и от тази специализация не можеш да се отклониш. Сега ние завършваме и сме специалисти по всичко.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Както при лекарите. Именно, като лекарите. Става лекар и после почва по специалност – това е на същия принцип. И това е по-полезния вариант. Както и нотариусите. По тези две точки ще има най-голямо съпротивление. Затова предлагаме работна група с наше участие. Докато не се изясни, не може да се каже мнение за разделяне на „Бакалавър“ и „Магистър“, защото, бързайки, ще въведем пак нещо, за което не сме наясно с последиците.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: За да си обобщя мнението, по принцип смятам, че такъв дебат е необходим за реформата, смятам, че в по-голямата част категорично трябва да се оправят тези неща, но че трябва много внимателно по първите две предложения да се помисли, защото това може да ви спъте цялата реформа.

ДИМИТЪР ПЕТРОВ: Факт е, че в повечето европейски държави, да не кажа 80% - понеже в нашия съюз се бяхме разделили на етапи всеки да провери дадена част на Европа, факт е, че 80% или 90% от другите държави така е структурирано образованието – „Бакалавър“ и „Магистър“ по „Право“. Ние като че ли сме в този прекалено малък процент, в който все още произвеждаме магистри със специалност по всичко.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: По въпроса за намаляне /намаляване/ броя на факултетите. Това лесно може да се изиска справка от Висшия адвокатски съвет и другите съответни браншови организации, но аз си спомням едни цифри, стряскащи, че около 1 000 – 1 200 адвокати се отписват от Софийска адвокатска колегия поради липса на работа годишно. Годишно! От Софийска! Какво да говорим за останалите. Т. е., ако тези цифри продължават да са в този порядък, говорим категорично за необходимо намаляне /намаляване/ броя на факултетите, които „бълват“. Казвам ви от къде трябва да се изискат тези цифри – от разните браншови и да видим. При нотариуси това не „върви“, защото те по закон са структурирани над 10 000 ли.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Имат отделен изпит. Не, не – те са на по 10 000 жители. Те имат отделен изпит. Ако наистина са верни тези цифри, това е голям аргумент в подкрепа на това, че трябва да се разделят.

/Говорят едновременно. Николай Михайлов влиза в залата./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Има ли други изказвания? Благодаря на г-н Михайлов, сега дойде, за точката. Г-н Балабанов, заповяйте.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: В момента има силен натиск и демографски върху ВУЗ-овете, също и политически. Така, че ще срещнете .../шум в залата/..., те са автономни.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Те нямат интерес да се закрият. Те нямат студенти, трябва да закрият. Не, не може входа, въпросът е качеството на образованието да се подобри. Казваме го това, за да имате време да помислите, да се измисли как да стане това, защото иначе те ще скочат срещу вас. Може би за юридическото образование, както децата на матура полагат централизиран изпит, който, например в ЮЗУ-то да не ги изпитват техни хора, а да им пращат от други университети – както децата ги изпитват на матурите. Акцента е, ако може да се постигне ефект.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Единият акцент може да бъде, който би скрил единия момент с разпавии с институциите за намаляване на бройката или закриване на факултета, е именно – това за мен е страхотно, това беше предложение с това да има отделните специалности, с отделни изпити между „Бакалавър“ и „Магистър“. Там ще падне по естествен начин регулацията, която е по отпадането на бройките, защото като ги почнат специализирани, тежки изпити и с предложението на Мария за по-централизирани комисии – държавният изпит, то там ще стане истинската регулация на бройките.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Подкрепям с две ръце, запишете си го – това може да е изход от този вариант – хем вълкът сит, хем агнето цяло. Т. е. хем те ще си имат студенти, хем на изхода няма да са толкова много. Това е компромисен вариант.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Именно, това е разковничето. Ники.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Благодаря. Разбрах, че е тръгнала дискусиата, извинявам се, че закъснях – пътувам от доста далеч.

Няколко са моментите в нашето предложение. Това са примерни предложения, с които бихме искали да провокираме дискусия. Едно от решенията, което смятаме, че би могло да бъде работещо е именно разделянето на специалността на „Бакалавър“ и „Магистър“, защото тук идва момента с акредитацията на специалността. Ако тя е разделена на две степени, университети, които са с по-нисък рейтинг, така да се изразя, в подготовката на студенти, те може би да не бъдат акредитирани за магистърските специалности – да бъдат акредитирани само за „Бакалавър“. От там намалянето /намаляването/ на факултетите за нас е ясно, че в този модел на висше образование, към момента който съществува в България, не е възможен, защото всички университети имат интерес да приемат повече и повече студенти.

Там беше също и дискусията за отпадането на задочното образование по „Право“, за което считаме, че не е необходимо да отпада, защото „Право“ може да се изучава и задочно. До сега се е изучавало и задочно, не е като „Медицина“ да имаш задължителни практически, въпреки, че практически е насочена специалността. Дори като задочник ти можеш да придобиеш необходимите знания и умения с един малко по-дълъг стаж, който е заложен в обучителната програма. Също може да се провежда такъв тип образователен.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Това, което казва е много важно, може да е другия компромис. .../шум в залата/... да си имат факултети, но само бакалавърска степен.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Вторият въпрос, който е важен за магистърските програми, за които ние смятаме, тъй като не знам дали вие се запознахте с едно кратко, сравнително изследване сме посочили за някои държавите, но в повечето държави в Европейския съюз правното образование е разделено на две степени – „Бакалавър“ и „Магистър“. Тогава, ако бъде разделено по този начин, първо специалистите, които излизат по гражданско, наказателно, по административно право ще са много по-добри, защото сега нашата система подготвя едни „всичкоядни“, казано на прост език, юристи, които после се лутат, всеки тръгва да си търси нишата и се профилира иска или не иска в някаква посока.

Има и друг момент с този изпит за правоспособност, който провежда Министерство на правосъдието. Фактически държавата слага една крайна бариера за юристите дали те са годни да практикуват тази професия или не са. Тук идва другия въпрос за свободните професии, както е адвокатурата. Дали ние искаме държавата да казва тези хора, които излизат от университетите, дали са подготвени или всяка една гилдия да казва дали тези хора са подготвени. За съдебна система, за нотариуси, за ЧСИ-та – там е ясно, там са определени бройки. За съдебна система има щатни бройки, за това се правят конкурси, допускат се Х бройки кандидати, които да заемат позиции в тези гилдии. Но за свободни професии, като адвокат, да има допълнително сито, допълнителен изпит, ние не можем да го разбере и приемем при условие, че имаме изпит за правоспособност, който е организиран.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е. да отпадне изпита пред Министерство на правосъдието.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Да. Или отпада този изпит, или свободните професии да могат да бъдат практикувани от юристите, които са положили този изпит и вече са правоспособни юристи. Това, което имаме към момента, също е една голяма бариера и пречка пред младите хора да се развиват или да практикуват юридическата професия.

Но основното, което ние предлагаме и считаме за важно, това е да се мисли в посока на една по-дълбока реформа, а именно разделянето на „Бакалавър“ и „Магистър“ и оттам вече да подготвяме по-качествени специалисти.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И специализацията.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Каквато е практиката на държавите от Европейския съюз – това може би е най-силния аргумент. Те са направили проучване.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не само деление на „Бакалавър“ и „Магистър“, а да си държат държавен изпит тук по отделните специалности. Това ще реши въпроса за.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: За специализацията на ниво магистратура.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Също, единния държавен изпит също е решение – той да бъде организиран действително от всички университети. Преподавателите, които са от един университет, да не си изпитват студентите, които те са обучавали.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Христо каза, че и сега е било така.

ДИМИТЪР ПЕТРОВ: Наистина, в комисията е само един човек, който е чужд на университета, обаче е един.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Аз имам наблюдения, че този един човек обикновено няма решаваща дума, даже напротив – натрапва му се какво трябва да се случи. Ами да, то няма визия. Председателите на комисиите са от университета и те са достатъчно авторитетни. Изземва цялото изпитване и другите само се подписват. Наблюдатели. От върховните съдилища и прокуратура много рядко се обаждат.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Другото което е – ако се тръгне в посока разделяне на „Бакалавър“ и „Магистър“, там могат основно да се разгледат учебните планове, да се вкара повече възможност в „Бакалавър“ за практика, както говорихме тук за виртуални, например, съдебни зали. Студентите още от студентската скамейка да знаят какво се случва в съдебната зала. Защото сега има примери на колеги – юристи, които завършват „Магистър“ по „Право“ и те не знаят от коя страна на банката трябва да застанат, като влязат в съдебна зала.

И друго да кажа, понеже си говорим за юристи и ниско качество на образованието, само, че да не го разделяме от общото качество на образованието в България. Колкото и да е слабо към момента образованието по „Право“, то е едно от най-добрите образования на фона на всичко, което предлагат нашите университети, за съжаление.

/Говорят едновременно./

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Ако може да довърша. Друго, което наблюдавам е, особено в държавни и общински администрации, има редица позиции на специалисти, за които е необходимо хората, които ги заемат, да имат някаква елементарна правна грамотност. Те се заемат от всевъзможни лозаро-винари и т. н. Давам пример, в Закона за НАП – не знам дали сте чели, написано е, че публичен изпълнител може да бъде човек с магистърска степен. Това е човек, който изпълнява функциите на държавата да събира вземания по ДОПК и по изпълнителната част на ДОПК */Данъчно-осигурителен процесуален кодекс/*. Може да си представите какви пропуски има в системите в законодателството.

Тук идва въпросът да се увеличи възможността за прилагане на практиката на тези хора, които завършват юридически факултети. Има достатъчно позиции където да могат да бъдат вкарани юристи, които във времето да се развият, макар и като някакви експерти в определена област, без процесуално представителство. Все пак един човек, който има елементарна юридическа подготовка ще бъде много по-полезен от един човек, който няма изобщо такава подготовка. Така, че това е друг проблем.

БОЖИДАР КЪНЕВ: В следдипломната квалификация имаше юристи, които участват в курсове по обучения в специалности. Даже в момента към 50-60 заявления имат на млади юристи, които искат да завършат някаква специалност.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Г-н Петров чудесно представи това, което сте подготвили. Започнахме сериозна дискусия и когато свърши, си позволих да нахвърлям решение, защото идеята за някакво разглеждане, кръгли маси или друг начин, направо да предложим създаване на работна група, в която да участват членове – представители на организациите от ГС – ВСС.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Хайде ние да инициираме работната група и да поканим представители на Министерство на правосъдието и Министерство на образованието.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Може да обърнем работата.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да обърнем работата, а не да им се молим – моля, направете работна група.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Може да започнем тази практика – правим работна група и ги каним. Само заповед няма да имаме.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да. Каним ги.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Аз имам и едно практическо предложение – като създаваме тази група, за да не кажат, че баш ВУЗ-овете сме ги игнорирани, обаче пък и не може всички ректори, предлагам да поканим председателя на Съвета на ректорити, който е един и да ги представлява.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това кой ще каним е на следващ етап. Сега в момента гледаме днешното решение.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: „С цел предизвикване на обществен дебат по тази важна тема, ние подкрепяме предложенията, представени със становището на СМЮ и ГС – ВСС ще инициира работна група за реформа в образованието, на която ще поканим всички заинтересовани институции.“

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: „заинтересовани институции“, защото „всички“ може да изпуснем някой случайно и да го обидим.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: И това е във връзка със следващо наше организационно предложение, което обсъдихме вече със СМЮ.

Г-н Михайлов, както знаете, е гражданин на Велико Търново, където ще се празнува Деня на Конституцията – 16 април.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Той се празнува навсякъде, но понеже там има особеност; Отварят залата; Сега има нов Музей на Конституцията.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Може, ако има воля в ГС – ВСС, да направим предварителни разговори за изнесено заседание около тази дата.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: И темата да бъде за реформата в образованието по „Право“.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така. Нека сега да гласуваме акт по отношение на т. 3, във връзка с изложението на СМЮ, със следния текст:

„Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет (ГС – ВСС), с цел предизвикване на обществен дебат по тази важна тема, напълно подкрепя предложенията, представени със становището на Съюза на младите юристи. ГС – ВСС ще инициира работна група за реформа в образованието, на която ще покани заинтересовани институции.

Актът да се предостави на Висшия съдебен съвет, за сведение.

Приложение: съгласно текста.“

Гласуване: „за“ – 14, „против“ – няма, „въздържал се“ – няма.

Приема се.

Това е акт № 7 – по т. 3.

По един естествен път се премина към организационни въпроси.

МАРИЯ КОЛЕВА: Извинявайте, може ли да упълномоща някой, тъй като се налага да излезна?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: В момента сме на организационни, ако искаш – остани, ако искаш – упълномощи. Тук вече нямаме решения, няма да взимаме.

МАРИЯ КОЛЕВА: Тогави ще остана още малко и ви пожелавам хубав ден.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря. Набързо сега в организационни, първо, което е по-лесната част, дата за редовно – казвам за редовно, за да имаме готовност ако нещата излизат по-бързо, във връзка с изменение и допълнение на ЗСВ, се събираме тук по спешност и приключваме. Сега все пак дата за редовно, но преди да я гледаме тази дата,

искам – не напразно го казвам за редовно, това е свързано с предложението за – и ще бъде, според мен, първото изнесено заседание на ГС – ВСС, във Велико Търново. 16 април е вторник, 19 април – това ще го пусна да се съгласува от всички и за редовно става, защото извънредно ще имаме в м. март заради проекта. През м. март при всички случаи заседание ще имаме и затова редовното ще бъде през м. април, като ще пусна да се съгласува изнесеното заседание във Велико Търново с темата, която в момента като т. 3 разглеждахме, нейното продължение. Ще бъде чудесно да свържем уважението към Конституцията, юридическата професия, защото по-тежките задачи в м. март ще ги отметнем.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: За протокола да кажа, че Димитър Петров е член на УС на СМЮ, отгук нататък той ще представлява организацията ни в заседанията на ГС – ВСС.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Напишете това и го изпратете на пощата на ГС – ВСС.

С това приключихме дискусиите по темите от дневния ред. Закривам заседанието.

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 12:45 ч.

**СЪПРЕДСЕДАТЕЛИ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

/п/
СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА

/п/
ЕВГЕНИ ИВАНОВ

*Протоколирал: /п/
Валентина Тесовска,
технически сътрудник на ГС - ВСС*